



ROČNÍK XIII • ČÍSLO 2
15. ÚNORA 2019

TĚŠÍNSKÉ

INFORMAČNÍ MĚSÍČNÍK MĚSTA ČESKÝ TĚŠÍN

LISTY

Sčítání ptáků

Nejpočetnější byla kachna divoká

STRANA 14

Stolní tenis

Rozhovor s Radimem Urbaniecem

STRANA 19



Koledovalo se i v budově radnice, kam tradičně míří kroky koledníků mezi prvními.

FOTO | DOROTA HAVLÍKOVÁ

I letos jste byli štědrí, děkujeme!

V rámci Tříkrálové sbírky v našem městě koledníci vybrali částku 367 361 korun do 51 zapечатých pokladniček. Pro srovnání: o rok dříve byl výtěžek 342 528 korun. Celková částka z Tříkrálové sbírky za celé Těšínsko činí 1 095 124 korun. Do kasiček kromě korun dárči vložili také polské zloté, švýcarské franky, eura nebo britské libry.

Výtěžek letošní sbírky půjde na podporu charitní péče o seniory, rozvoj Charitní ošetrovatelské služby v domácnostech klientů a terénní péče, podporu stravovacího provozu a další služby. Celkem bylo letos pro město zapечатěných 60

pokladniček, 9 zůstalo nevyužitých. „Bohužel, ne vždy se nám podaří zastihnout všechny, a také není tolik kolednických skupinek, aby se obešly úplně všechny domy. Stále hledáme nové dobrovolníky, pokud by se chtěl někdo zapojit do koledování v příštím roce,“ zdůraznil koordinátor Tříkrálové sbírky Petr Šelong.

Pokud by chtěl někdo konkrétně podpořit činnost Charity Český Těšín, může si na webových stránkách organizace vybrat konkrétní projekt.

Všichni koledníci dostali jako poděkování vstupenky do kina na speciální promítání. Koledníkům přišlo poděkovat i vedení města. (DH)

Město ocenilo hasiče, kteří zachránili ženu

Vedení města ocenilo tři hasiče, kteří 8. ledna zachránili seniorku, jež se téměř udusila v areálu Tesco. Při jízdě kolem si Vlastimil Goryl, Ladislav Ledvoň a Jakub Božovský všimli muže, který vyběhl ven za jejich vozidlem a usilovně na ně mával.

„Popadli jsme záchranářský batoh a běželi dovnitř. Seniorka byla v bezdeší a neměla hmatný puls. Šedá barva její kůže na první pohled ukázala, že je na tom velmi špatně,“ uvedl Ladislav Ledvoň. Doplnil, že zatímco oni bojovali v bistro o život ženy, někteří přítomní se snažili pomoci, ale jiní ani nepřestali jíst nebo surfovat v mobilu. pokračování na straně 2

Město ocenilo hasiče, kteří zachránili ženu

pokračování ze strany 1

Muži zdůraznili i duchapřítomnost svědka, který za nimi běžel, vytrvale křičel a mával, a tak upoutal jejich pozornost.

„Chci vyzvednout občanský postoj hasičů, kteří jsou právem pro mnohé lidi těmi skutečnými hrdiny. V našem městě to platí dvojnásob a my míváme poměrně dost často příležitost je oceňovat za mimořádné činy,“ uvedla starostka Gabriela Hřebacková a připomněla, že Ladislav Ledvoň byl na sklonku roku 2017 společně s kolegou Václavem Cieslarem dekorován hasičskou medailí „Za statečnost“, kterou prokázal během evakuace osob z hořícího hotelu v Těrlicku a poté za stejný čin získal i ocenění starosty města.

Dvě herdy do zad

Hasiči ženě, které zaskočilo jídlo, uvolnili dobře mířenými údery dýchací cesty. Protože stále neměla hmatný tep, připojili ji na defibrilátor, který mají ve stále výbavě v zásahovém vozidle. Po připojení přístroj analyzoval, že postižená začíná mít srdeční akci, a proto nedoporučil výboj. Poté seniorka začala sama pomalu dýchat a přišla k vědomí. Ženu si vzápětí převzal tým zdravotníků.

„I v této situaci se jeví jako potřebné zvážit nabídku kurzů první pomoci pro širokou veřejnost. Protože věřím, že ne vždy je to o neochotě, ale lidé nevědí, jak mohou pomoci, často ze strachu, aby potřebnému spíše neškodili. Přesto, že je zřejmé, že i neodborná pomoc je lepší než žádná,“ řekl místostarosta Tomáš Pavelek.

Všechny složky integrovaného systému procházejí pravidelnými školeními ze zdravotvědy. Například i strážníci jsou dnes v autě vybaveni profesionálním záchranářským batohem. „V našem týmu máme tři paramediky, kteří naše muže pravidelně z poskytování první pomoci školí. Skvělá je i elektronická figurí-



Ocenění hasiči (zleva doprava): nstržm. Jakub Božovský, nprap. Vlastimil Goryl, pprap. Ladislav Ledvoň a npor. Pavel Haas.

FOTO | DOROTA HAVLÍKOVÁ

na simulující skutečného pacienta, na níž můžeme trénovat záchranu života. Je ve výbavě okresu a jednotky si ji půjčují pro výcvik. Zpětnou vazbu o kvalitě poskytované pomoci nám ihned vyhodnocuje počítač,“ uvedl velitel stanice Český Těšín Pavel Haas.

Na jaře stěhování do nového

Hasiči hovořili s vedením města i o stěhování do nové budovy Integrovaného výjezdového centra, kde budou spolu sídlit hasiči, policisté i strážníci. To je naplánováno předběžně na začátek dubna. „Oceňujeme, že se jedná o velice praktický areál, kde se myslelo především na funkčnost a přizpůsobení stavby potřebám zásahových jednotek. Ze staré zbrojnice, kde zůstane SDH Český Těšín - Město, stěhujeme pouze výjezdovou techniku a svou výbavu. Součástí stavby je totiž i vybavení všech prostorů na klíč. Dar, který jsme získali od příbuzných záchraněné, chceme využít na nákup drobného vybavení, které nám pracoviště přijemní,“ doplnil Haas.

„Jsme rádi, že sami zainteresovaní vnímají velmi pozitivně přijatá řešení a koncept budovy, které umožní pořídit další potřebnou techniku, která se do budovy z roku 1931 prostě nevešla. Nové prostory nejen umožní zvýšit stav mužstva a lépe koordinovat zásahy s dalšími

složkami, ale díky tělocvičně a venkovnímu sportovišti s věží také lépe vést výcvik,“ uvedl místostarosta Vít Slováček a dodal, že město usilovalo o důstojné zázemí pro všechny složky integrovaného systému již mnoho let a projekt se podařilo uvést do života až se změnou vedení Moravskoslezského kraje, když nová koalice se uvolila vzít na svá bedra největší část nákladů.

Další lidé a technika

Haas potvrdil, že budova IVC umožní zvýšit početní stav mužstva ze současných 15 lidí o několik dalších profesionálních hasičů.

„S přibývajícím zásahy je to skutečně na hraně, kdy máme na směně jen čtyři hasiče. Proto také

velmi oceňuji, že v Českém Těšíně je i s přispěním města dostatek jednotek dobrovolných hasičů s odpovídajícím vybavením,“ uvedl Haas.

Hovořilo se také o dalším dovybavení profesionálních hasičů v Českém Těšíně, kdy bude na nové stanici možné umístit také výškovou techniku. Tato technika je nezbytná hlavně u zásahu ve výškových budovách, kterých je ve městě poměrně dost, některé z nich byly kolaudovány zhruba před půlstoletím pouze s jedním vchodem a bez evakuačního schodiště.

„Jsme si toho vědomi a je pro nás prioritou udržet a zajišťovat požární plochy a přístup k nim. Mnozí lidé nechápou, proč dostávají pokutu, když například parkují na Úvoze tak, že zde neprojde žádná technika. Musí si uvědomit, že špatně zaparkované auto nebrání pouze vyvezení kontejnerů, ale brání vjezd záchraně techniky, na které závisí lidské životy,“ uzavřela starostka.

Setkání, kterého se zúčastnilo celé vedení města ve složení starostka Gabriela Hřebacková a místostarostové Tomáš Pavelek a Vít Slováček, završilo ocenění zasahujících hasičů. Ocenování se zúčastnila i příbuzná záchraněné, Danuta Ponikelská. Ta zdůraznila, že nebyť zásahu hasičů, paní by neměla šanci přežít.

(DH)



Hasičům za jejich čin poděkovalo vedení města.

FOTO | DOROTA HAVLÍKOVÁ

Letos si připomeneme 30 let od sametové revoluce

Letos si připomeneme 30. výročí události, který vyvrcholil pádem berlínské zdi, v Československu pak sametovou revolucí, která se stala symbolem demokracie a která pro nás otevřela hranice, umožnila svobodu slova, názorů, podnikání a svobodné volby života.

Město Český Těšín společně s Městskou knihovnou Český Tě-

šín proto chtějí uspořádat krátkodobou výstavu „Listopadové události 1989 a následný vývoj situace očima českotěšínských občanů“.

Obrácíme se proto na vás s prosbou o pomoc při její přípravě. Uvítáme především zapůjčení obrazového materiálu (fotografií, výstřižků, letáků, dokumentů),

ale také zprostředkování cených vzpomínek. Budeme vděční za jakýkoliv váš kontakt s námi a děkujeme za vstřícnost a spolupráci.

Své dokumenty můžete poskytnout v knihovnách na Ostravské, Havlíčkově či Slovenské ulici, kde knihovníci vaše dokumenty naskenují a vrátí vám je zpět.

Společně s výstavou budou na podzim v kavárně Avion probíhat setkání a kulturní akce a byli bychom rádi, kdyby se mj. podařilo i vydat sborník vzpomínek pamětníků této významné události.

JANA GALÁŠOVÁ, ŘEDITELKA

Městská knihovna Český Těšín

tel.: 558 746 950

e-mail: jana.galas@knihovnatessin.cz

Leden byl pro údržbu komunikací náročný

První měsíc roku byl v údržbě komunikací náročný kvůli velkému množství sněhu spadlého během několika hodin a také velmi silným mrazům.

„K datu 30. ledna 2019 najela vozidla naší společnosti při zimní údržbě komunikací více než 4200 kilometrů. Údržba chodníků si vyžádala více než tisíc ujetých kilometrů. Ke zmíněnému datu bylo použito 190 tun soli a 358 tun inertního posypového materiálu,“ uvedla Kristina Jakubcová, mluvčí společnosti FCC, která jako hlavní partner zajišťuje zimní údržbu ve městě. Kromě toho s úklidem chodníků, zastávek, parkovacích míst a přechodů pro chodce vypomáhá místní firma Barney Team.

Během druhého lednového týdne už nebylo kam sněh odhrnovat, tak jej bylo třeba – poprvé od sněhové

kalamity v roce 2006 – nakládat a odvážet nákladními auty mimo obydlené části. Zejména z ulic Frý-



Chodníky v centru se uklízejí a upravují většinou ručně.

FOTO | DOROTA HAVLÍKOVÁ

decká, Karvinská, Ostravská nebo Slovenská pracovníci odstranili více než 130 tun sněhu.

O sjízdnost cest se v našem městě stará obsluha pěti traktorů a dvou velkých posypových aut. Ruční čištění zajišťuje celkem 15 lidí s hrablemi a 3 obslužná vozidla. Chodníky uklízejí také dva stroje s obsluhou. Na území Českého Těšína se zajišťuje sjízdnost oboustranně 110 kilometrů silnic v majetku města a 40 kilometrů chodníků (krajské silnice odklízí krajská správa silnic).

V polovině ledna proběhlo také operativní jednání všech spolupracujících společností, které zajišťují zimní údržbu. „Cílem dnešní schůzky bylo zhodnotit dosavadní práci a připravit se na meteorology ohlášené déletrvající mrazy a další sněžení. Jsme si vědomi, že práce v terénu je náročná a často nevděčná. Ve srovnání se sousedním Polskem, kde

chodníky musí uklízet pod hrozbou pokuty majitelé nemovitostí, mají naše samosprávy po změně zákona při vytrvalém sněhu mnohem složitější situaci. Také je problémem nemožnost zkoordinovat plány obcí s údržbou silničky, kdy nám často nahrne sníh ze silnice na naše odklizené chodníky,“ uvedla starostka Českého Těšína Gabriela Hřebačková s tím, že během porady bylo dohodnuto zapojení dalších strojů od spolupracujících firem, například menšího nakládače nebo zakoupení sněhové frézy.

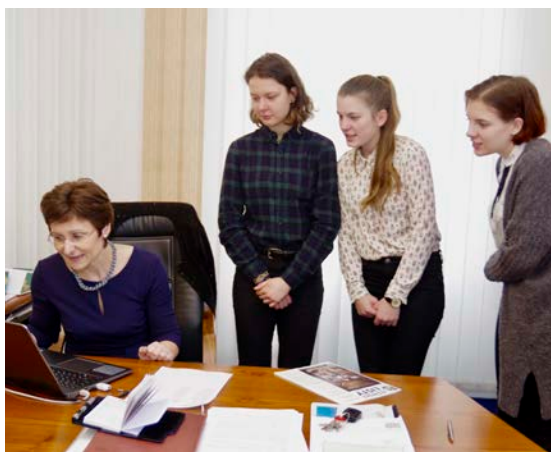
Hovořilo se i o časech výjezdů strojů. „Během hustého sněžení se páteční silnice uklízejí traktory s radlicí podle důležitosti od první hodiny ranní (doloženo výpisy s GPS), sypači od tří hodin ráno. Páteční chodníky se uklízejí před šestou ranní,“ potvrdil zástupce firmy FCC Zdeněk Dvořák. (DH)

Den se starostkou jako odměna v soutěži

Tři studentky oktávy Gymnázia Josefa Božka Klára Moravcová, Dominika Mokroszová a Klára Černohorská bodovaly v rámci soutěžní přehlídky Envofilm zaměřené na ekologické filmy, které tvoří samotní studenti.

Se snímkem „Kdo vyhraje? aneb Tajemství papíru“ získaly zvláštní cenu starostky města v kategorii „Nejlepší těšínský film“. Odměnou jim bylo mimo jiné dopoledne se starostkou.

Gabriela Hřebačková maturantky provedla radnicí a seznámila je s náplní své práce. Studentky zajímala struktura úřadu a kompetence jednotlivých orgánů, vedení a uchování matričních knih, zúčastnily se také příprav svatebního obřadu, zajímaly se o práci zastupitelstva a nahlédly i do jednacího sálu na školení úředníků. (DH) FOTO | DOROTA HAVLÍKOVÁ



Slezský rynek pokračuje i letos

Zveme vás na Slezský rynek, který se bude v letošním roce konat opět jednou měsíčně, vždy ve čtvrtek na náměstí ČSA vždy od 8 do 16 hodin, v těchto termínech: 28. 2., 28. 3., 11. 4., 23. 5., 27. 6., 25. 7., 29. 8., 26. 9., 24. 10., 28. 11., 13. 12. Organizátorem je Spolek českých výrobců a zemědělců z Ostravy za podpory města. Pro zákazníky bude připraven široký sortiment českých potravinářských a kulinařských lahůdek a výrobků. (RED)

Nemocnice nabízí dětem lezeckou stěnu

Dětské pacienty rehabilitačního oddělení Nemocnice Český Těšín čeká zábavnější i hravější léčba.

Pro děti s vadným držetím těla, se sníženou pohyblivostí nebo rehabilitující například po úrazu nebo po operacích vybudovala nemocnice speciální cvičební koutek z lezecké stěny, provazového žebříku a šplhací lana.

Dětské pacienty českotěšínské nemocnice dosud cvičili v individuálních cvičebnách nebo ve velké tělocvičně. Tam mají k dispozici pouze základní cvičební pomůcky jako pružná lana a gumy, balanční pomůcky či míče. Díky novému koutku je cvičení daleko kreativnější a pro děti

zajímavější. „Cvičení dětí ve cvičebně bylo potřebné obohatit také o prvky posilovací včetně cvičení s využitím váhy vlastního těla. Lezecká stěna, provazový žebřík i šplhací lano slouží k rozvoji motoriky a koordinace pohybu dětí. Koordinaci mohou také natrénovat chůzí napříč chodbou po natažených pásích. Veškerá cvičení se provádí za asistence terapeuta,“ říká fyzioterapeutka českotěšínské nemocnice Ester Horáčková.

Investice do těchto rehabilitačních pomůcek sice dosáhla několika tisíc, ale vedení nemocnice si od ní slibuje vyšší účinek léčby u dětských pacientů. (DH)

FOTO | ARCHIV NEMOCNICE



Snídaně s městskou policií

Dne 18. ledna Městská policie Český Těšín uspořádala v kavárně Avion tradiční setkání s občany. Jako každoročně se jej zúčastnilo vedení města a zástupci odboru sociálního, odboru místního hospodářství a odboru živnostenského a dopravy.

Na úvod prezentoval preventista Petr Glaic činnost městské policie za uplynulý rok v porovnání s předchozími léty. Následovala volná debata na různá témata, ale asi nejvíce se diskuse vedla kolem zimní údržby a o nově pořízených vozidlech MHD. Účastníci besedy dostali zdarma pohostění a po ukončení tohoto setkání obdrželi kalendář na rok 2019 plný rad, návodů a informací z oblastí rizik a nebezpečí. (MP)

Demografické údaje města pod lupou

Naše město mělo k 1. lednu letošního roku 24 944 obyvatel. Jedná se prozatím o počty informativní, oficiální údaje vydá Český statistický úřad nejdříve v dubnu.

Celé Karvinsko, kde městům v minulých letech ubývalo každoročně obyvatel po tisícovkách, hlásí zbrzdění odlivu. Také Moravskoslezský kraj evidoval menší úbytek než v srovnatelném předchozím období.

V roce 2018 v našem městě o 27 obyvatel více zemřelo (255) než se jich narodilo (228). Celkem 448 osob se přistěhovalo a 604 odstěhovalo.

Vedou Ema a Dominik

V roce 2018 Českému Těšínu přibyl o narozením celkem 228 obyvatel (v roce 2017 – 249, v roce 2016 – 239). Zaznamenali jsme loni jedna dvojčátka (holčičky) a jeden domácí porod.

V roce 2018 byly nejčastějšími jmény, které udělili novorozěnatům českořešínští rodiče, Ema/Emma (6), Klára, Kristýna (5), Nina (4), u chlapců pak Dominik (7), Jakub (6), Jan, Matěj, Adam (5). O rok dříve to byla Tereza, Julie, Eliška a Anna, u chlapeců pak Adam, Daniel, Patrik a Jan. V roce 2016 Laura, Viktorie nebo Nela a také Jakub, Jan a Vojtěch

Křestní jména dětí narozených v republice vždy v lednu sleduje Český statistický úřad (ČSÚ) od roku 1999. „Nejoblíbenějšími dívčími jmény byly v lednu 2018 celostátně Eliška, Anna a Sofie. U chlapců to byl Jakub, Jan a Adam. Sofie i Adam jsou v první trojici poprvé v historii sledování. Například Tereza skončila v loňském roce pátá, nejhůř v historii sledování, Tomáš se podruhé za sebou nevešel na jedno z prvních třech míst,“ hodnotí Marek Rojiček, předseda ČSÚ s tím, výsledky se často různý kraj od kraje.

Netradiční jména

Loni se objevila u nás i jména neobvyklá. Chlapecká: Kilian Theo, Amir Tamer, Calvin, Ari Raimond, dívčí: Bianca Sarah, Kira. Celostátně to byl u chlapců například Albín, Gaston, Mikeš, Kaito nebo Ragnar. Z divčích pak Anđelína, Caitlín, Lujza, Sibyla nebo Lily Hope.

Statističtí Petr s Lucíí

Mezi novopečenými otci bylo v rámci republiky nejvíc Janů, Petrů a Martinů. Matky se nejčastěji jmenovaly Lucie, Jana a Petra. Nejvíce



párů, kterým se v lednu 2018 narodil potomek, byli Petr s Lucíí. Ze statistik vyplývá, že dědění jména je výrazně častější u chlapců. Celkově má jméno po otci 17 % synů a pouze 4,1 % dcer. U dívek jsou rodiče zase kreativnější. Od ledna 1999 se v první dvacítkě nejoblíbenějších jmen vyskytlo 35 různých dívčích a 28 chlapčeských jmen.

Některá jména se vrací

Pro srovnání: v roce 1949 měli novorozenci největší šanci, že dostanou do vínku jméno Josef, Jiří, Jaroslav, Jan a František, dívky pak Marie, Jana, Věra a Anna. V roce 1989 byly nejoblíbenějšími Lucie, Veronika, Petra, Kateřina, Jana, u chlapců pak Jan, Tomáš, Martin, Petr, Lukáš. Skokany v žebříčku popularity za poslední rok jsou: Mikuláš a Antonín, u dívek Emma a Rozálie.

Vedou Sikorová, Sikora

Zatímco v republice jsou nejpočetnějšími příjmeními Novák, Svoboda, Novotný, Dvořák, Černý (a jejich přechýlené ekvivalenty), pak v Českém Těšíně se nejhojněji vyskytují příjmení Sikorová, Sikora, Heczko, Hezlková, Dudová, Duda, Franková, Kalcetová, Byrtus.

Ve městě se objevuje asi 8 tisíc příjmení, některá jsou zastoupená jen po jednom.

Kromě Čechů desítky národů

Cizinci v Česku tvoří něco přes pět procent obyvatel (včetně azylantů jich zde žije cca 527 000 a povolení k pobytu má zhruba 549 600 lidí ze zahraničí), avšak na celkové zaměst-

nanosti se podílejí více než 10 procenty. Tato disproporce naznačuje, že jsou tu cizinci hlavně v produktivním věku. O azyl v Česku už třetí rok za sebou žádá kolem 1500 lidí. Nejčastěji z Ukrajiny, Gruzie a Kuby, dále následují Vietnamci, Rusové i Iráčané.

V Českém Těšíně je z celkového počtu obyvatel téměř tisícovka cizinců. Nejvíce, 598, je Poláků (v roce předěšlém 583), přibýlo také Slováků (meziročně jejich počet vzrostl ze 109 na 154) a Vietnamců (ze 120 na 132).

V našem městě žije trvale 17 občanů USA, 14 Ukrajinců, po devíti je Rusů a Korejců, Iráčanů je celkem osm, sedm je Italů, mezi námi žije pět Němců a stejně tolik Pákistánců. Dále je v našem městě zastoupeno ještě 27 dalších států (od každého max. 4 osoby). Z těch exotičtějších nebo vzdálenějších je to např. Alžírsko, Čína, Brazílie, Jihoafrická republika, Irsko, Gruzie, Pobřeží slonoviny, Bolívie.

Menší trend stěhování

Loni výrazně poklesl trend stěhování uvnitř města. V rámci Českého Těšína se přestěhovalo 646 obyvatel, což je poměrně výrazný pokles oproti minulým rokům (2017 - 782, 2016 - 810.)

Na adrese radnice je hlášeno celkem 961 občanů (většina z nich jsou lidé, kterým byl ve správním řízení zrušen údaj o místě trvalého pobytu na jejich původní adrese).

Sňatků opět ubylo

Český statistický úřad vydal na sklonku roku také rozsáhlou sta-

tistikou k uzavírání manželství. Průměrný věk českých novomanželů byl v roce 2016 (poslední dostupný údaj v materiálu) 29 let u žen a 31,7 u mužů. Pro srovnání: v roce 1995 to bylo adekvátně 22,8 a 25,5. V ještě vyšším věku vstupují do prvního manželství Španělé (33 a 35,1) a obyvatelé Skandinávie (např. Švédové 33,8 a 36,5).

České nevěsty si nejčastěji berou z cizinců Slováky, Němce, Ukrajince, Brity, Rusy, Francouze a Italy. Čeští ženichové pak volí z cizinek Slovenky, Ukrajinky, Rusky, Vietnamky, Polky, Kazachstánky a Američanky.

V roce 2018 se na území našeho města konalo 79 sňatků (54 obřadů bylo občanských, 25 církevních). Celkem je to o 4 méně oproti roku 2017 a o 11 méně než v roce 2016. Z toho bylo pět s cizincem (3x Polsko, 1x Slovensko, 1x Nigérie). Na netradičním místě proběhly čtyři sňatky: v Kulturním domě Chotěbuz, na fotbalovém hřišti FK Český Těšín, v soukromé hospadě v Chotěbuzi a v areálu hospůdky V ofsajdu v Horním Žukově.

Českotěšíňští se však nebrali jen v našem městě. Ze statistiky ministerstva vnitra vyplývá, že v loňském roce 274 našich obyvatel změnilo rodinný stav sňatkem.

Údaje ČSÚ naznačují, že pokles počet rozvodů. Nejvíce jich celostátně bylo v roce 2008 – 31 300. Krachem končí manželství nejčastěji po 5 až 9 letech trvání. U nás se v roce 2018 rozvedlo celkem 137 obyvatel Českém Těšíně. (DH)

ILUSTRAČNÍ FOTO | IVO HAVLÍK

Město pokračuje v obnově historických prvků

Program města Český Těšín pro poskytování účelových dotací na zachování a obnovu vybraných historických prvků v Městské památkové zóně Český Těšín pro rok 2019.

Program města Český Těšín pro poskytování účelových dotací na zachování a obnovu vybraných historických prvků v Městské památkové zóně Český Těšín byl poprvé vyhlášen v roce 2017 a to za účelem vytvoření podmínek pro zachování kvalit lokality s výraznou památkovou hodnotou. Dalším důvodem pro vyhlášení dotačního titulu byla motivace vlastníků vybraných historických prvků k jejich zachování a obnově. V roce 2017 byl příspěvek poskytnut na obnovu unikátních secesních výkladů a dveří historického domu nacházejícího se na Hlavní třídě a v roce 2018 byl příspěvek poskytnut na obnovu zdobeně pojatého historického oplocení

u bytového domu v Masarykových sadech.

S ohledem na úspěšné realizace obnovy vybraných historických prvků v minulých letech i skutečnou estetizaci centra města bylo přistoupeno také v letošním roce k vyhlášení předmětného dotačního programu. Celkový objem finančních prostředků vyčleněných na podporu uvedeného dotačního programu činí 300 000 Kč. Poskytovatel se bude finančně spolupodílet na úhradě celkových uznatelných nákladů realizovaného projektu ve výši 50 %.

Vlastníci vybraných historických prvků staveb, které nejsou kulturními památkami, ale nacházejí se na území Městské památkové zóny Český Těšín, mohou podávat žádosti o dotaci v termínu od 1. 2. do 12. 3. 2019.

Dotační titul je určený na obnovu následujících historických prvků, které vznikly do roku 1945:

- původní špaletová okna,



- druhotná okna; druhotným oknem se rozumí okna v průběhu let vyměněná za okna dřevěná, která byla na objekty instalována ve druhé polovině 20. století. Podmínkou však je, aby se tato okna nacházela v objektech, které byly vybudovány do roku 1945, a aby členění druhotných oken bylo stejné s členěním oken původních,

- původní vchodové dveře do budov a také balkónové dveře,
- původní dřevěné výkladce,
- původní kovová zábradlí v exteriéru budov (zejm. zábradlí balkónu),
- původní zimní zahrady o dřevěné konstrukci,
- původní oplocení rodinných resp. bytových domů,
- původní zahradní altány o dřevěné konstrukci.

Podrobnější informace o dotačním programu lze získat na Městském úřadě Český Těšín, odboru územního rozvoje. Případně zájemce upozorňujeme na skutečnost, že jednou z nezbytných příloh žádosti o dotaci je závazné stanovisko orgánu státní památkové péče vydané podle § 14 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění k obnově vybraného historického prvku. **BEATA KŘENKOVÁ,**

REFERENT PAMÁTKOVÉ PÉČE

FOTO | BEATA KŘENKOVÁ

Albrechtova škola slaví několik výročí



Hned několik výročí si letos připomíná Albrechtova střední škola, která je velkým multioborovým vzdělávacím zařízením s tisícovkou žáků. Nový název získala přesně před 5 lety a letos otevírá další nový obor.

Do školy přijala pozvání řada osobností regionu, odborných partnerů, kteří se podílejí na vzdělávání žáků v různých oborech.

Škola vznikla sloučením dvou odborných škol v roce 2013

(Střední školy hotelové, obchodní a polygrafické se Střední školou zemědělskou). Její kořeny tak sahají do 19. století, kdy kníže Albrecht založil zemědělskou školu pro potřeby odborného vzdělávání obyvatel Těšínského Slezska. Část obchodní a hotelová navazuje na více než sto čtyřicetiletou tradici živnostenské školy (od roku 1875) na území města Těšína.

Nový název, který má vyzvednout zásluhy Albrechta knížete Těšínského pro Slezsko, jí byl udělen ministrem školství přesně před pěti lety.

Škola otevírá od září 2019 nový atraktivní obor sladovník-pivovarník. V Česku tak bude jednou ze dvou státních škol s nabídkou tohoto lukrativního oboru vzdělávání. Vloni zde byl otevřen obor řezník-uzenář. **(DH)** FOTO | DOROTA HAVLÍKOVÁ



Zpravodaj na zastávkách

Počínaje od lednového čísla jsou Těšínské listy dostupné také v distribučních košíčcích na autobusových zastávkách, prozatím tuto novinku testujeme v některých částech města. TL si můžete takto vyzvednout v místní části Koňákov, v Horním a Dolním Žukově a Místřovicích a také na ulici Nová Továrna. Občané z centra, pokud jim zpravodaj chybí, si mohou vyzvednout periodikum v IC, Noivě a v budově radnice.

(RED)

Maturanti obchodní akademie v akci

Maturitní ples je každoroční skvělou příležitostí pro vzájemná setkání studentů i absolventů, učitelů, rodičů a všech dobrých přátel školy. V oficiální části proběhlo dekorování 92 studentů všech maturitních tříd. Průběh večera jsme obohatili slavnostní polonézou, prezentací o životě studentském na téma: „Jak šel čas.“

Poté jsme plynule navázali společenskou částí, a ta nepostrádala řádnou dávku studentské recese

a legrace, bez které si maturitní ples představit ani nedovedeme!

Maturitní ples je významnou událostí v životě každého studenta a každý by chtěl prožít večer, na který se nezapomíná... a nám se to podařilo: vytvořit vzájemné mezigenerační setkání dobrých přátel, které bychom zvládli zažít klidně ještě jednou!

LENKA SCHAJEROVÁ,
OBCHODNÍ AKADEMIE

FOTO | ARCHIV ŠKOLY



Oceňovali nejen své studenty



Vít Slováček přebírá ocenění z rukou ředitele školy Tomáše Hudce, na snímku vlevo pedagožka a zastupitelka Alena Hasáková. FOTO | ELIŠKA LINDOVSKÁ

Již po sedmé proběhlo v lednu v aule gymnázia bilanční „novoroční setkání“ vedení školy a Nadačního fondu přátel Gymnázia v Českém Těšíně s příznivci, sponzory, pedagogy a studenty, kteří v loňském roce zaznamenali mimořádný úspěch v soutěžích či jiných oblastech činnosti reprezentující naši školu.

Po přivítání hostů, mezi nimiž byl mimo jiné i náměstek hejtmana pro školství Stanislav Folwarczny, a krátkém hudebním programu přiblížil v názorné prezentaci ředitel gymnázia Tomáš Hudec hlavní události a proměny, kterými gymnáziem prošlo v roce 2018 – asi největším „trhákem“ mezi nimi bylo vedle další modernizace interiéru školní budovy zahájení stavby sportovní haly. „Ceny nadačního fondu“ obdrželi maturanti Klára Moravcová (za tvůrčí vedení školního časopisu Božkopis a podíl na natočení filmu „Kdo vyhraje? aneb Tajemství papíru“, který získal zvláštní cenu

starosty města jako „Nejlepší těšínský film“ na studentském festivalu EnvoFilm 2018). Dále Dominika Mokroszová (za postup do celostátního kola v logické olympiádě a spoluúčast na tvorbě výše zmíněného filmu) a Jakub Daniel Kaczmarczyk (za kulturní reprezentaci a úspěchy v soutěžích ve francouzském jazyce). Speciální „Cenu Petra Jana Pajase“ (spoluzakladatele nadačního fondu) převzal Jakub Belan z tercie (hokejista a úspěšný matematik).

Tři mimořádná ocenění udělil letos i ředitel gymnázia. Cenu pro sedm studentů, kteří získali mezinárodní certifikát z francouzštiny, převzala jejich vyučující Andrea Štefllová. Cenu za angažovanost v oblasti charitativní činnosti obdržel Martin Edvard Šrubař ze sexty a „Výroční cenu gymnázia“ pro osobnost roku 2018 předal ředitel v závěru oficiální části za dlouholetou podporu školy ze strany města Víto Slováčkovi.

ALENA HASÁKOVÁ

Z życia Gimnazjum im. Słowackiego

Dwie zbiórki pieniężne

Charytatywne zbiórki pieniędzy „Bílá pastelka“ oraz „Světluška“ odbywają się co roku jesienią na terenie całej Republiki Czeskiej. Pieniądze przeznaczone są dla osób słabowidzących i niewidomych. Gimnazjum im. Juliusza Słowackiego od kilku lat pomaga zbierać pieniądze na ten szczytny cel. W tym roku uczniowie-wolontariusze zebrali dla „Pastelki“ 12 274 Kč, a dla „Světlušky“ 13 043 Kč. Dziękujemy! (RED)

Andrew ze stanu Michigan

Właśnie mija półmetek międzynarodowego programu edukacyj-

nego Fulbrighta dla szkół. Jest on realizowany w celu pogłębienia współpracy kulturalnej między narodami.

Program Fulbrighta, pomimo 70 letniego istnienia, po raz pierwszy w tym roku zaistniał w naszym Gimnazjum, gdy gościmy tzw. rodzimego użytkownika języka angielskiego Andrew Linder'a ze stanu Michigan. Andrew spotyka się z naszymi uczniami na lekcjach, prowadzi klub filmowy oraz indywidualne konsultacje w języku angielskim. Wierzymy, że zajęcia lekcyjne z Andrew Linder'em wzbogacają nas językowo i kulturowo. (RED)

Vítězství ZŠ a MŠ Pod Zvonek v soutěži

Výtvarná a literární soutěž pod hlavičkou projektu „Markétina dopravní výchova“ byla ve spolupráci s Policií České republiky vyhlášena již počtvrté. Letošní téma „Cestujeme s prarodiči“ nás zaujalo a poprvé jsme se zúčastnili v kategorii mateřské školy také my. Téma nám poskytlo výbornou platformu nejen k výtvarnému tvoření, ale zejména k různorodým činnostem a rozhovorům s dětmi. Společně jsme vytvořili velkou koláž mapy Českého Těšína a zhotovili i výkresy s detaily jednotlivých míst, která děti s prarodiči navštívily. Byly to právě jejich zážitky, které mapě vdechly život, ať už návštěva Těšínského divadla, či jízda vlakem z nádraží, nebo procházka po náměstí ČSA. Mateř-

skou školu Pod Zvonek navštěvují kreativní a šikovné děti, o čemž svědčí naše vítězství v krajském kole a postup do kola celostátního. Tvoření nás baví a těšíme se na další výzvy.

KARINA BROZDOVÁ, ZŠ A MŠ POD ZVONEK

FOTO | ARCHIV ŠKOLY



Prázdninové pobyty dětí v roce 2019

Město Český Těšín pořádá prázdninové pobyty pro děti v roce 2019. Na jejich organizaci spolupracuje se Střediskem volného času Amos, Český Těšín, příspěvková organizace (SVČ Amos vysílá jako doprovod vlastní pedagogické pracovníky a externí pracovníky, tj. osoby mající zkušenosti s prací s dětmi). Pobyt jsou hrazeny z rozpočtu města. Administrativní práci, výběr dětí a komunikaci s rodiči zajišťuje město – Odbor školství a kultury.

Místo pobytu: Jeseníky – chata Eduard, Bělá pod Pradědem

Termíny: 1. turnus 1. 7. – 10. 7. 2019

2. turnus 10. 7. – 19. 7. 2019

Podmínky účasti prázdninového pobytu dětí v roce 2019 – oblast Jeseníky, Bělá pod Pradědem

1. účastník je občanem Českého Těšína
2. účastník v době pobytu bude mít minimálně 8 let a maximálně 14 let (přihlášky dětí, které v době pobytu nedosáhnou 8 let nebo dosáhnou 15 let, nebudou přijímány)
3. nebudou přijímány přihlášky dětí, které se zúčastnily zahraničních pobytů v posledních třech letech (rok 2016, rok 2017, rok 2018)
4. závazné přihlášky se přijímají nejpozději do pátku, tj. 8. 3. 2019
5. výběr účastníků nebude ovlivněn pořadím odevzdaných přihlášek
6. všichni účastníci přispívají finanční příspěvek ve výši 1.000,- Kč
7. spolu s vyplněnou přihláškou nutno donést vyplněný závazný pokyn příslušného dětského lékaře

8. v případě nenaplnění turnusů do 8. 3. 2019 prodlužuje se termín přihlášek do 22. 3. 2019
9. pobytu se nemohou zúčastnit děti, které mají:
 - nestabilizovanou formu záchvatového onemocnění
 - poruchy zažívání a trávení, které vyžadují individuální stravování
 - speciální druh stravování
 - kombinované a vrozené vady, které vyžadují individuální péči
 - psychické poruchy a mentální retardace, vyžadující stálý dohled dospělé osoby
 - formy chronických onemocnění vyžadující zvláštní individuální přístup a trvalý lékařský dohled
 - závažné poruchy chování včetně rizikového chování
 - závažné formy základního onemocnění vyžadující individuální péči
10. výjimky z výše uvedených podmínek schvaluje individuálně Rada města Český Těšín

Přihlášky a ostatní formuláře si můžete vyzvednout na odboru školství a kultury, Městský úřad Český Těšín, detašované pracoviště Štefánikova 25/18 Český Těšín, přízemí. Jsou rovněž k dispozici na webových stránkách města v sekci Aktuality.

Bližší informace k této akci poskytne Karin Pribulová a Jana Černilová odbor školství a kultury, Městský úřad Český Těšín, detašované pracoviště Štefánikova 25/18 Český Těšín, přízemí, tel.: 553 035 311 a 553 035 303, pribulova@tesin.cz; cernilova@tesin.cz.

Přátelské novoroční poděkování dobrovolníkům

V lednu proběhl v kavárně Avion slavnostní podvečer věnovaný dobrovolníkům Adry v Českém Těšíně. Tyto lidi jsme mohli takto ocenit slovy díky a příjemným společenským večerem, a prostřednictvím vedení města také milou pozorností.

Kromě dobrovolníků a představitelů přijímajících organizací přišla také řada hostů. Pozvání přijal ředitel Adry ČR Radomír Špinka, předseda Moravskoslezského sdružení CASD Karel Staněk, zástupci vedení města Český Těšín, starostka Gabriela Hřebačková, místostarosta Vít Slováček, vedoucí sociálního odboru Klaudie Dinelli a radní Jan Czudek. Za sponzory se účastnily zástupkyně hypermarketu Tesco Český Těšín, který spolupracuje s místními koordinátorkami a velmi podporuje dobrovolníky.

Možná vás u čtení napadá, kdo je nebo se může stát dobrovolníkem? Cituji z projevu paní starostky slova věnovaná dobrovolníkům: „Vy, dobrovolníci, obdarováváte 356 dní v roce. Obdarováváte tím, že si tu



nejcennější veličinu, fyzikální veličinu, kterou je čas, dokážete rozdělit mezi své povinnosti, mezi své koníčky, a především mezi ty, kteří potřebují tu vaši pomocnou ruku.“

V minulém roce pracovalo v rámci naší organizace v Českém Těšíně 73 dobrovolníků. Ti docházeli do domova seniorů v Sokolovské ulici, nemocnice, Senior domů Pohoda, zařízení Slezské humanity a do jednotlivých domácností. Nově, v le-

tošním roce, přibýlo k těmto organizacím Gerontocentrum.

Dobrovolníci jsou různí, někteří docházejí již řadu let, jiní pár měsíců, ale přesto jim patří velké poděkování, a to zaznělo mnohokrát během setkání, které uváděla Andrea Radomská a písňe k poslechu hrál Petr Kantor.

Všem dobrovolníkům i zástupcům přijímajících organizací, sponzorům, děkujeme za podpo-

ru. Pokud máte i vy čas a chtěli byste ho věnovat dobrovolnické službě, srdečně zveme na školení dobrovolníků, které se uskuteční 28. března v 16 hodin (místo bude upřesněno). Pro více informací se můžete obrátit na koordinátorky Adry paní Alenu Szkutovou a Natalii Klusovou (420 739 106 433).

NATALIE KLUSOVÁ,
KOORDINÁTORKA ADRY

FOTO | ARCHIV ADRY

Správné vytápění šetří nejen životní prostředí, ale i kapsu

Topná sezona je v plném proudu, její konec je zatím daleko. Právě proto není od věci připomenout pár pravidel ohledně vytápění. Není žádným tajemstvím, že efektivita procesu vytápění spalováním je spojená s plněním čtyř základních zásad, a to:

- **v čem se topí** – pečlivý výběr konkrétního zařízení pro vytápění by měl předcházet instalaci;
- **čím se topí** – použitelný druh paliva určuje výrobce kotle; kvalitní palivo je základ;

- **kdo kotel obsluhuje** – nutné vědomosti o správných postupech při topení, o fungování kotle, jeho příslušenství a celé otopné soustavy;

- **jakým způsobem je postaráno o kotel a jeho spalínové cesty** – správná údržba, doporučené postupy při provozování kotle, včasná provádění čistění, revizí a kontrol technického stavu.

Více informací o výše uvedeném lze najít na webových stránkách města www.tesin.cz v sekci „Životní pro-

středí“ > „Ovzduší“ > „Co nejvíce ovlivní tvůj kout“.

Především pro ty, kdo vytápějí rodinný dům kotlem na pevná paliva 1. a 2. emisní třídy, jsou určeny následující řádky. Nyní je nejvyšší čas velmi pečlivě vážit možnosti výměny kotle za modernější nízkoemisní či bezemisní zařízení. **Od září 2022 je totiž provoz kotlů na pevná paliva 1. a 2. emisní třídy zakázán zákonem č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší.** Čas na výměnu se tudíž krátí, nenechávejte, prosím, toto na poslední chvíli a využijte mož-

ností daných kotlíkovými dotacemi. Vyhlášení 3. výzvy se předpokládá již v první půli r. 2019. Aktuální informace ke kotlíkovým dotacím lze najít na www.lokalni-tope-niste.cz, s případnými dotazy se obraťte na speciální „kotlíkový e-mail“ kotliky@msk.cz nebo telefonickou „kotlíkovou linku“ **595 622 355**.

V případě nejasností kontaktujte oddělení životního prostředí MěÚ Český Těšín – tel. č.: 553 035 621.

IRENA KOSTELENCOVÁ,
ODDĚLENÍ ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

GLOSA

Nejen ve vysoké politice se nováčkům dává 100 dní hájení. A mně, novému zastupiteli a místostarostovi, právě tato ochranná lhůta uplynula. Byla to doba seznamování se s chodem úřadu. Za tu dobu se mne mnoho lidí zeptalo: „Tak co?“ A já rozpačitě hledal slova, protože se na tak jednoduchou otázku nedalo jednoznačně odpovědět.

Mnoho lidí doufalo v okamžitou změnu. Na to jim vždy odpovídám: „Ale ta přece nastala.“ Alespoň ve vedení města. Další, a snad pozitivní změnou, byla otevřenost, se kterou jsem do úřadu přišel. Nejdůležitě-

ším dokumentem pro mne stále zůstává můj volební program. A ten jsem začal prosazovat od první chvíle. Bylo potřeba vyhlásit výběrové řízení na šéfredaktora TL. Vše proběhlo transparentně a byl vybrán uchazeč, který nabídl nejnižší cenu. Stejně probíhalo výběrové řízení na tisk TL. Opět jsme vybrali nejnižší nabídku. A tak pokračujeme pořád. Hledáme úspory, abychom ušetřené prostředky mohli investovat, měníme zaběhnutá schémata, která se mnohdy stávají stereotypními. Snažíme se pro vás zajistit vše, co k životu v našem městě potřebujete.

To, co nás velice zdržuje, je „úřední šiml“. Již za první republiky si lidé stěžovali na přílišnou byrokracii, ale vězte, že samospráva je státem stále více svazována předpisy, nařízeními, pravidly. I k instalaci dopravní značky potřebuje šanon dokladů. Soukromě si vyberete podle sebe, co se jeví nejrychlejší, v dobré ceně a kvalitě. Ve správě věcí veřejných se chcete chovat stejně, ale neobejdete se bez spousty povolení, běžících lhůt, vše brzdí odvolání, zkoumání a vyjádření mnoha institucí, které nelze pominout. Najednou to, co byste v běžném životě vyřídili za tý-

den, zde trvá podle zákonů celé měsíce (a stále s nejistým výsledkem).

Každý den je jiný, plný nových setkání a zejména spousty nových informací. A v každém dni hledám něco, co mne posune dál (a věřte, že se to mnohdy nehledá lehce). Doufám, že společně dořešíme spoustu věcí, které nás v Českém Těšíně trápí. Zastavte se a můžeme se na to, co vidíte jako problém, podívat společně. A pokud nemáte čas, sedněte a napište mi to. Přímá komunikace – nikoliv přes sociální síť – je nesmírně důležitá.

TOMÁŠ PAVELEK, MÍSTOSTAROSTA

VYHODNOCENÍ ZÁMĚRŮ RADY MĚSTA ČESKÝ TĚŠÍN ZA ROK 2018

Strategie rozvoje města

- **Změna č. 5 Územního plánu Český Těšín** – *schválení pořízení pořízení Změny č. 5 bylo schváleno na 24. zasedání Zastupitelstva města dne 17. 9. 2018*
- **Městský program regenerace památkové zóny Český Těšín** – *administrace příspěvku na projekt MŠ Masarykovy sady – obnova balkónu nad vstupem* zrealizováno
- **Program města Český Těšín na zachování a obnovu vybraných historických prvků v městské památkové zóně Český Těšín** – *administrace programu, vyhlášení výzvy na rok 2019* zrealizováno
- **Prodej pozemků v průmyslové zóně jako podpora rozvoje a stabilizace lokálních zaměstnavatelů** zrealizováno

Oblast přípravy na čerpání dotačních prostředků (podání žádostí o dotaci v rámci různých operačních programů)

- Podání PŽ do výzvy Integrovaného regionálního operačního programu – ITI*
- **Projekt „Centrální dopravní terminál Český Těšín a Parkoviště P+R“** – projektová žádost byla podána, dotace přiznána ve výši 72 688 tis. Kč
Podání PŽ do výzvy OPŽP
 - **Projekt „Sanace kontaminace (ekologické zátěže) – Centrální dopravní terminál Český Těšín a Parkoviště P+R“** – projektová žádost nemohla být podána z důvodu posunu termínu vyhlášení výzvy na 07/2019
 - **Projekt „Nákup nádob na BIO odpad pro město Český Těšín“** – projektová žádost byla podána, dotace přiznána ve výši 2 223 tis. Kč
 - **Projekt „Rekonstrukce technologie chlazení na ZS v Českém Těšíně“** – projektová žádost byla podána, dotace přiznána ve výši 4 272 tis. Kč
Podání PŽ do výzvy Ministerstva vnitra ČR a dalších žádostí o dotaci z rozpočtu MV ČR
 - **Projekt Městské policie „Český Těšín – Senior academy 2018“** – projektová žádost byla podána, dotace přiznána ve výši 74 tis. Kč
 - **Projekt Městské policie „Český Těšín – Zefektivnění městského kamerového dohlížecího systému 2018“** – projektová žádost byla podána, dotace přiznána ve výši 285 tis. Kč
Podání žádosti o dotaci na Moravskoslezský kraj
 - **Projekt „Český Těšín – Horní Žukov – Dopravní automobil“ pro JSDH** – žádost o dotaci byla podána, dotace přiznána ve výši 450 tis. Kč
 - **Projekt na zpracování projektové dokumentace „Stavba výtahu - budova Městského úřadu na ulici Pražská“** – žádost o dotaci byla podána, dotace přiznána ve výši 120 tis. Kč
 - **Projekt „MŠ Moskevská – výměna oken a částečné zateplení“** – žádost o dotaci byla podána, dotace přiznána ve výši 500 tis. Kč
Podání žádosti o dotaci v rámci Programu regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón Ministerstva kultury ČR
 - **Projekt „MŠ Masarykovy sady – obnova balkónu nad vstupem“** – žádost o dotaci byla podána, dotace přiznána ve výši 200 tis. Kč
Podání žádosti o podporu do programu CzechInvestu
 - **Projekt „Zabezpečení dopravní obslužnosti průmyslové zóny“** – vzhledem ke změně dotačních podmínek v neprospěch města nebyla žádost podána
Podání žádosti o dotaci do programu „Cyklistické stezky“ – SFDI
 - **Projekt „Chodník a cyklostezka ul. Lípová a Sokolovská“** – žádost o dotaci byla podána, dotace přiznána ve výši 6 306 tis. Kč

Oblast investic a údržby majetku

INVESTIČNÍ AKCE:

- **Sportovní hala Svojsíkova** – zahájení realizace realizace zahájena 10/2018
- **Zateplení a výměna oken MŠ Okružní** – dokončení realizace realizace ukončena 04/2018

- **Open Air Museum - Zahrada dvou břehů 2016-2018** – realizace realizace stavebních prací ukončena 09/2018, realizace zbylých dvou muzejních exponátů přesunuta na rok 2019
- **Příprava území Mezi Lány, Český Těšín** – dokončení přípravy k realizaci příprava k realizaci ukončena 12/2018
- **Centrální dopravní terminál a Parkoviště P+R** – dokončení přípravy k realizaci stavební povolení vydána 08/2018, realizační dokumentace nebyla dokončena
- **MŠ Masarykovy sady – obnova balkónu nad vstupem** – realizace realizace ukončena 10/2018
- **MŠ Moskevská – výměna oken a částečné zateplení** – realizace práce zahájeny 10/2018, dokončení přesunuto na rok 2019
- **Nemocnice Český Těšín - střecha pavilonu A** – realizace realizace ukončena 05/2018
- **Výměna oken a zateplení MŠ Hornická** – realizace realizace ukončena 09/2018

CHODNÍKY:

- **Oprava chodníku ul. Frýdecká, od ul. Tyršovy po ul. Studentskou** – realizace realizace ukončena 09/2018
- **Oprava chodníku ul. Komorní, od ul. Ostravské po ul. Alšovu - pravá strana** – realizace realizace přesunuta na rok 2020
- **Bezbariérová úprava přechodu pro chodce ul. Karvinská** – realizace realizace ukončena 08/2018
- **Přechod pro chodce na ul. Karvinská – Brandýs** – realizace nere realizováno z důvodu nevydání kladného souhlasu ŘSD, přesunuto na rok 2020
- **Chodník podél sil. I/11 ul. Ostravská - Mosty, Mistřovice** – realizace realizace ukončena 07/2018

MÍSTNÍ KOMUNIKACE A MOSTY:

- **Výměna přístřešků autobusových zastávek** – realizace 4 ks proběhla výměna přístřešku autobusových zastávek Horní Žukov - rozcestí a Horní Žukov - U Hlaváčů
- **Oprava dlažby náměstí – pokračování výměny a doplnění poškozené dlažby nám. ČSA** zrealizováno
- **Oprava mostů, propustků a lávek v Českém Těšíně** – opravy zábradlí, obnovy opěr, opravy říms a vozovky mostů, lávek a propustků bez PD provedeny opravy: výměna dřevěné mostovky - mostek pod rychlostní komunikací ul. Lípová; oprava havarijního stavu - lávka pro pěší ul. Na Sedláky; oprava mostu přes Ropičanku (na konci ul. Tovární)
- **Odvod srážkových vod z MK Koňakovská** – realizace odvodnění části MK zrealizováno
- **Odvodnění MK Mistřovická** – realizace odvodnění části MK zrealizováno
- **Rozšíření chodníku ve Svibici („u Marie“)** – realizace zadráždění travnaté plochy zrealizováno
- **Rozšíření chodníku - ul. Čáslavská** – realizace zadráždění travnaté plochy zrealizováno
- **Oprava chodníků v parku Komenského sady** – položení nové dlažby zrealizováno
- **Odvodnění MK ul. Husova** – realizace odvodnění části MK dokončení realizace v roce 2019
- **Úpravy připojení ul. Hradištská – hasičárna - Mistřovice** – realizace připojení sjezdu dokončení realizace v roce 2019
- **Úprava připojení komunikace s MK Na Sedláky – hasičárna - Stanislavice** – realizace připojení sjezdu dokončení realizace v roce 2019
- **Úpravy připojení komunikace se silnicí ul. Frýdecká – hřbitov – Horní Žukov** – realizace připojení sjezdu dokončení realizace v roce 2019

- **Oprava MK ul. Mládežnická** – realizace realizace přesunuta na rok 2019
- **Oprava MK ul. Na Sedláky** – realizace realizace přesunuta na rok 2019
- **Oprava MK před poliklinikou** – realizace realizace ukončena 08/2018
- **Oprava MK ul. Godulská, od ul. Strmé po ul. Úzkou** – realizace realizace vybraného úseku ukončena 12/2018
- **Most ul. Pod Zvonek, ev. č. 9b-M** – dokončení přípravy k realizaci vydáno územní rozhodnutí, zpracování dalšího stupně projektové dokumentace se posunulo z důvodu hledání jiného řešení přeložky plynovodu
- **Oprava MK ul. Rakovec** – realizace dílčího úseku realizace ukončena 06/2018
- **Opěrná zeď a rekonstrukce MK ul. Rakovec** – dokončení realizace realizace ukončena 06/2018
- **Most Lipová, osada Antoníčkův** – dokončení realizace realizace ukončena 10/2018
- **Zkapacitnění propustku ul. Třínecká** – dokončení přípravy k realizaci příprava k realizaci ukončena 08/2018
- **Chodník a cyklostezka ul. Lipová, Sokolovská** – zahájení realizace realizace přesunuta na rok 2019 z důvodu řešení financování stavby dotačními prostředky
- **Revitalizace ul. Nádražní** – dokončení přípravy k realizaci vydáno územní rozhodnutí, probíhá zpracování projektové dokumentace pro stavební povolení

VEŘEJNÉ OSVĚTLENÍ:

- **Modernizace světelného signalizačního zařízení (v rámci obnovy dle uzavřené smlouvy se správcem)** zrealizováno
- **Výměna svítidel v parku Masarykovy sady** - pokračování výměny svítidel proběhla výměna 32 ks svítidel
- **Instalace nových vánočních ozdob na sídliště ve Svibici, sídliště Mojská a sídliště Hrabinská** zrealizováno
- **VO U Mlékárny - propoj na ul. Svojsíkova** – příprava k realizaci přesunuto na rok 2019
- **Doplnění svítidel VO ul. Na Sedláky** – realizace realizace ukončena 12/2018
- **VO ul. Nová** – realizace realizace ukončena 12/2018

VODOVODY, KANALIZACE:

- **Rekonstrukce ČOV – Horní Žukov ul. Kátovská (u kaple)** - projektová příprava rekonstrukce technologie čističky odpadních vod zrealizována projektová dokumentace
- **Obnova kanalizační čerpací stanice Český Těšín – park A. Sikory** – realizace zrealizováno
- **Prodloužení vodovodu ul. Godulská** – příprava k realizaci nerealizováno z důvodu nesouhlasného stanoviska SmVaK
- **Vodovod Stanislavice - Na Podlesí** – dokončení přípravy k realizaci příprava k realizaci ukončena 05/2018
- **Rozšíření kanalizačního řádu ul. Lipová** - realizace realizace ukončena 11/2018

Oblast dopravy

- **Příprava modernizace vozového parku a linek MHD** zakoupeny 4 nové autobusy SCANIA, zprovozněny čtyři nové zastávky MHD (radnice, muzeum, Kotlovina, točna)
- **Úprava parkování v oblasti ulic Mánesova, Komorní, Nerudova, Brandýská, Alšova, Svojsíkova** - zřízení parkovacích míst za účelem zvýšení počtu parkovacích stání zrealizováno na ul. Mánesova, Nerudova, Brandýská, Alšova a Komorní 63 parkovacích míst; na ul. Svojsíkova zrealizováno 10 parkovacích míst
- **Obnova vodorovného dopravního značení na parkovištích Hornická 11-13 a Hornická 4** zrealizováno

- **Rekonstrukce světelné křižovatky – indukční smyčky ulic Karvinská, Viaduktová, Ostravská, Frýdecká, Jablunkovská** – realizace realizace ukončena 09/2018
- **Rozšíření MK ul. Pod Zvonek - zřízení zastávky a točny autobusů na ul. Pod Zvonek, Horní Žukov** – realizace realizace ukončena 12/2018
- **Bezbariérová úprava autobusové zastávky** – realizace nerealizováno z důvodu návaznosti na stavbu chodníku a cyklotrasy podél ul. Lipové, která se bude realizovat v roce 2019
- **Chodník ul. Ostravská - od ul. Albrechtická po autobusovou zastávku** – příprava k realizaci příprava k realizaci je pozastavena z důvodu řešení nesouhlasného stanoviska ze strany dopravního inspektorátu PČR
- **Cyklotrasa Č. Těšín – Ropice** – dokončení realizace realizace ukončena 09/2018
- **Zajištění dopravní obslužnosti průmyslové zóny** – dokončení přípravy k realizaci příprava k realizaci ukončena 11/2018

Oblast životního prostředí

- **Zlepšení kvality ovzduší – finanční podpora občanů na výměnu starých kotlů na pevná paliva z rozpočtu města v rámci „Kotlíkových dotací“ Moravskoslezského kraje – II. výzva** finanční podpora v rámci II. výzvy byla poskytnuta 22 příjemcům v celkové částce 163 572,- Kč
- **Ochrana ovzduší – lokální topeniště – kontroly spalování v lokálních topeništích v průběhu topné sezony a následná řešení zjištěných nedostatků** průběžně monitorováno – provedeny vizuální kontroly u objektů, které byly předmětem stížností nebo namátkově při pochůzkách v terénu
- **Spolupodílení se a koordinace osvětových akcí zaměřených na ekologii** – např. Den stromů, výtvarná soutěž v rámci výstavy myslivosti, soutěž ve sběru lesních plodů zrealizováno
- **Organizace ekologické akce za účasti občanů „Uklidíme Česko 2018“** akce organizovaná městem proběhla dne 14. 4. 2018, sesbíráno 40 pytlů odpadu
- **Informační kampaň v oblasti ekologie a vytápění** zrealizováno – kampaň proběhla v Těšínských listech a na webových stránkách města – sekce Životní prostředí
- **Obnova zeleně – obnova stromového patra v parčíku Na Rozvoji** vysázeno 11 ks dřevin
- **Nová výsadba alejových stromů – nábreží Míru, sídliště ONV, Svibice, Hrabinská, Ostravská, Divadelní, Komenského sady** vysázeno 120 ks alejových stromů, 1 750 ks keřů a 5 200 ks cibulovin
- **Organizace 4. ročníku mezinárodního řezbářského sympózia - umělecká díla ze dřeva na dané téma (venkovní areál KaSS)** zrealizováno - zhotoveno 12 soch
- **Doplnění nových herních prvků – parčík Na Rozvoji, park A. Sikory, ulice Kysucká** zrealizováno doplnění 3 ks atrakcí v parčíku na Rozvoji, trampolíny v parku A. Sikory, 2 pískoviště v lokalitě sídliště Svibice
- **Svoz velkoobjemových kontejnerů – na jaře a na podzim** svoz proběhl v jarních i podzimních měsících
- **Úprava stanovišť pro kontejnery – stavební úpravy** zrealizována 2 stanoviště na ul. Ostravská
- **Nákup a instalace laviček, pořízení nových nerezových odpadkových košů do centra města – dle aktuálních potřeb** zrealizováno, bylo instalováno 10 laviček, 40 ks odpadkových košů

Oblast sociální a zdravotní

- **Pořádání ozdravných pobytů pro seniory (Luhačovice)** proběhly 2 týdenní turnusy, kterých se zúčastnilo 88 seniorů města ve věku 65+
- **Pořádání zahraničních prázdninových pobytů pro děti (Chorvatsko)** proběhly dva turnusy, zúčastnilo se 80 dětí
- **Spolupřádání léčebného pobytu pro děti v dětské ozdravně ve Zlatých Horách** byla hrazena doprava do Zlatých Hor a zpět v částce 12 000,- Kč



Od letošního roku je na radnici vyřezávaný betlém.

FOTO | DOROTA HAVLÍKOVÁ

- **Příspěvek na částečnou úhradu obědů pro seniory**
příspěvek na stravování využívá cca 750 osob, celkový objem finančních prostředků činil 1 303 tis. Kč
- **Den sociálních služeb, zdraví a souvisejících aktivit**
akce proběhla dne 20. 6. 2018 na náměstí ČSA, Český Těšín
- **Diskusní setkání se seniory města**
proběhlo dne 14. 9. 2018 v kavárně Noiva
- **Organizace společného víkendu pěstounských rodin**
zrealizováno
- **Rozvoj nabídky sociálních služeb pro handicapované děti**
zrealizována transformace Slezské diakonie – střediska Lydie
- **Realizace zájezdů pro seniory v rámci Klubu seniorů**
zrealizováno 5 zájezdů pro seniory
- **Zavedení specializované dopravy pro seniory**
provoz zahájen od 10. 9. 2018 – provozovatelem je Oblastní spolek Českého červeného kříže Karviná
- **Primární protidrogová prevence Protidrogový vlak**
zrealizováno 18. 4. 2018 pro žáky 6. tříd základních škol a víceletého gymnázia
- **Poskytnutí dotací v rámci vyhlášeného programu „Podpora sociálních služeb pro rok 2018“ a vyhlášení nového programu pro rok 2019**
v roce 2018 byly poskytnuty dotace z rozpočtu města v celkové výši 4 860 tis. Kč, a to 9 příjemcům, nový program pro rok 2019 byl vyhlášen dne 21. 9. 2018
- **Poskytnutí dotace Moravskoslezskému kraji na podporu poskytovatelů sociálních služeb v rámci programu „Podpora služeb sociální prevence 2“**
prostřednictvím rozpočtu Moravskoslezského kraje byly poskytnuty dotace z rozpočtu města 4 poskytovatelům sociálních služeb v celkové výši 990 tis. Kč
- **Dotační podpora organizací působících v sociální oblasti**
dotační podpora byla poskytnuta v částce 60 000,- Kč
- **Finanční podpora táborových pobytů dětí**
poskytnuty 3 dotace ve výši 91 250,- Kč
- **Finanční podpora pořádání výjezdů dětí ZŠ do škol v přírodě**
město poskytlo finanční podporu ze svého rozpočtu ve výši 239 550,- Kč, což umožnilo výjezd 145 žáků ze tří ZŠ do škol v přírodě

Oblast školství, sportu a kultury

- **Ocenění osobností města Český Těšín, nejlepších žáků a pedagogických pracovníků škol a školských zařízení**
zrealizováno
- **Organizace a podpora konání kulturních a jiných aktivit: Svátek tří bratří, Den dětí, Rockování nad Olzou, Den s dechovkou, Benefice pod modrým těšínským nebem, Velikonoční jarmark, Slezský rynek, Cyril a Metoděj, Vánoční jarmark, Slágrování, Česko zpívá koledy**
zrealizováno
- **Pořízení betlému do budovy radnice jako atraktivita města**
zrealizováno
- **Realizace projektu Český Těšín/Cieszyn INEurope**
projekt je ve fázi realizace
- **Dotace z rozpočtu města do oblasti sportu**
dotace z rozpočtu města byly poskytnuty v celkové výši 4 099 863,- Kč

- **Dotace z rozpočtu města do oblasti kultury a na ostatní účely**
dotace z rozpočtu města byly poskytnuty v celkové výši 3 630 263,- Kč

Oblast bezpečnostní politiky města

- **Kontrola dodržování obecně závazných vyhlášek a nařízení města**
v rámci celoročních kontrol městská policie řešila 227 porušení obecně závazných vyhlášek města a 7 porušení nařízení města
- **Kontrolní akce odboru místního hospodářství a městské policie zaměřené na černé skládky, autovraký a nepovolená reklamní zařízení**
kontroly byly prováděny průběžně během celého roku
- **Preventivně bezpečnostní kontrolní akce sociálního odboru, městské policie a Policie ČR zaměřené na ochranu dětí a mládeže před:**
 - škodami způsobenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami
 - záškoláctvím
proběhlo 70 kontrol
- **Preventivně bezpečnostní kontrolní akce sociálního odboru, městské policie a Policie ČR zaměřené na kontrolu zletilých:**
 - monitoring osob bez přístřeší
kontroly byly prováděny průběžně během celého roku
- **Podpora aktivit v rámci Městského programu prevence kriminality (MPPK):**
 - **dotační podpora organizací působících v oblasti MPPK**
dotace byly poskytnuty v celkové výši 291 000,- Kč
- **Akce „Na vlastní kůži“ – každoroční realizace pro žáky 8. a 9. tříd a studenty víceletého gymnázia v oblasti dopravní výchovy**
akce se zúčastnilo celkem 12 tříd, z toho 10x 9. třídy, 1x 8. třída, 1x kvinta
- **Organizace akcí v rámci prevence kriminality:**
 - **Na kole jen s přílbou** – každoroční realizace pro širokou veřejnost zaměřená na cyklisty
zrealizováno
 - **Za šera/Bud' vidět** – každoroční realizace pro širokou veřejnost zaměřená na nošení reflexních prvků
zrealizováno
 - **Senior academy** – vzdělávací výukové semináře pro seniory
zrealizováno, celkem se zúčastnilo 42 seniorů
- **Realizace česko-polského projektu v rámci prevence kriminality „Bezpečné kolo“**
zrealizováno, celkem označeno 400 kol
- **Poskytnutí investiční dotace Moravskoslezskému kraji na realizaci projektu „Integrované výjezdové centrum v Českém Těšíně“**
v roce 2018 byla poskytnuta dotace z rozpočtu města ve výši 5 000 000,- Kč
- **Rozšíření kamerového systému v domě Kysucká 1821/8 a Kysucká 1822/10 – instalace kamery u vstupu domu**
zrealizováno

Oblast kontaktu s občany a informování občanů

- **Pravidelná informovanost občanů prostřednictvím Těšínských listů, městského informačního kanálu, Těšínských minut a Facebooku města**
bylo vydáno 6 čísel Těšínských listů a jedno vydání Volebních listů (volby do zastupitelstva města), dále byl vydán magazín Těšínské toulky minulostí, bylo odvysíláno celkem 47 premiérových vysílání Těšínských minut, na Facebooku města bylo zveřejněno 1 259 příspěvků
- **Pravidelná aktualizace internetových stránek včetně odpovědí na dotazy občanů**
bylo zveřejněno 95 aktualit na webových stránkách města a zodpovězeno 294 dotazů občanů
- **Zavedení klientského vyvolávacího systému v agendách: občanské průkazy, cestovní doklady, evidence obyvatel, matrika, volby**
systém zaveden od 1. 5. 2018, do konce roku využilo vyvolávací systém 9 773 klientů

Vyhodnocení bylo schváleno Radou města dne 17. 1. 2019.

OD HEBAMY PO KOPIDOŁA

Śmierć. Pogrzeb. 2. část – Vyprovození z domu

Zvykem, který téměř zanikl, bylo společné zpívání u zemřelé osoby. Při vynášení rakve z domu jí bylo třeba poklepat třikrát o práh domu. Také se smrt hospodáře oznamovala dobytku, ale například i včelám.

Společné zpěvy u zemřelého

„Když ležel zemřelý v domě, přicházeli po dva večery zpěváci, aby se u něho společně modlili a zpívali. (...) Večerní zpěvy u zemřelého neprovozovali tedy zvláštní zpěváci, ale jeho spoluobčané, především příbuzní a sousedé. (...) Společné zpěvy u zemřelého se místy konají dodnes, nikoli však všeobecně, ale podle přání zemřelého. Většinou však mizí příležitost k jejich udržování, protože mnoho těžce nemocných již neumírá doma, ale v nemocnicích, dokud jsou přivázaní k pohřbu,“ uvádějí autoři studie Obyčeje při smrti a pohřbu z ediční řady Těšínsko, 3. díl (publ. 2001).

Autoři textu doplňují, že lidem, kteří přišli zemřelému vyjádřit úctu, nabízela rodina krajíčky chleba a kalíšek „warzónki“. „Je možné, že pohostění původně nebylo určeno pro pohřební hosty, ale rovněž pro zemřelého. Nasvědčují tomu i údaje, že první noc po pohřbu nechávali pozůstali na stole nakrojený pecen chleba s nožem v domnění, že zemřelý si v noci přijde ukrojit.“

Přicházející do domu smutku se loučili se zemřelým, dotýkali se jeho ruky a říkali formuli „Idź z Bogym“. „Na Těšínsku byl znám obyčej převracet při pohřbu stoličky, na nichž v domě ležela rakev (...), aby prý štěstí neodešlo z domu se zemřelým,“ doplňují etnografové.

Vyprovázelo se z domu

Rakev z domu vynášeli nejbližší mužští příbuzní zemřelého. Přitom ji vždy položili na práh domovních dveří. Více zdrojů uvádí, že s ní třikrát pokleпали na práh domu a třikrát se odříkávala formule „Ostańcie z Bogym“. Nebožtík se vždy vynášel nohama napřed, aby se jeho duše nevrátila. Podle místa nebo zvyklostí také hlavně zpěvák „odpytował“ (odprošoval) přítomné za hříchy zemřelého, a to hned při vynášení z domu nebo během zastavování průvodu na místech označených církevními symboly (kříž, kaplička). Někdy se také průvod zastavoval na polnostech zemřelého rolníka. Jeden z přítomných také zašel do hos-



Pohřební průvod prochází Těšínem kousek od státní hranice, 20. nebo 30. léta minulého století.

FOTO | SOUKROMÁ SBÍRKA CZESŁAWA KRAINY

podářských budov, aby zvířatům oznámil, že se hospodář vydává na svou poslední cestu.

Rovnováha mezi sacrum a profanum

Vydání č. 5 z roku 2018 časopisu Góleszowski Ewangelik uvádí v textu „Góleszowska Konkordia“ o pohřebních zvyklostech evangeliků na Těšínsku toto: „Zmarle mu do zložených rāk wkładano śpiewnik kościelny, do kieszeni zaś ewangelicka przezorność nakazywała włożyć okulary – jeśli za życia były potrzebne – oraz chusteczkę. Zwyczajowo, od momentu śmierci do pogrzebu powinny upłynąć trzy dni. Z jednej strony miało to wykluczyć niebezpieczeństwo grzebania osób, które nie zmarły, lecz jedynie popadły w letarg. Po drugie, zwyczaj ten odpowiadał też dawnym wierzeniom, zgodnie z którymi dusza zmarłego jeszcze przez trzy dni po śmierci zamieszkuje swój dawny dom. (...) Trwające aż trzy dni doświadczenie śmierci było dla domowników zmarłego czasem szczególnym. Codziennosc ustępowała pod naporem wieczności, wszelkie przejawy witalności: głośny śmiech, zarty lub klótnie a nawet pośpiech były absolutnie wykluczone. Trwał stan zawieszenia, kruchej równowagi między wyciszonym profanum, a zapowiedzią sacrum. Symbolicznie, wyrazem tej równowagi, była otwarta trumna ze zmarłym. Już nie przynależącym do tego świata, ale jeszcze od niego nie całkiem oddzielenym,“ píše autor Łukasz Barański.

Rakev se nesla na ramenou

Při pohřbu byla rakev se zemřelým ještě na přelomu 19. a 20. století většinou do kostela nesena, poté se začaly používat i pohřební vozy. Polský spisovatel narozený ve Visli Jerzy Pilch ve své povídce Konkordia (z knihy Nenávratně ztracené leváctví) píše, že v době jeho dětství se rakev nosila na ramenou na hřbitov i z těch nejodlehlejších beskydských osad. Proto musely být zajištěny vždy alespoň dvě směny pohřebních nosičů, osm silných mužů. Podle Pilcha měli horalé dojem, že by zkrácení a usnadnění ceremonie bylo nepatřičné.

Již citovaný Łukasz Barański popisuje dále zvyklosti z Těšínska: „Często wyniesioną z domu trumnę jeszcze stawiano na czterech taboretach i rozpoczynała się wówczas krótka ceremonia pożegnania.

Przybyły na miejsce ksiądz zmagiał modlitwę, a następnie razem ze zgromadzonymi żałobnikami śpiewał kilka zwrotek pieśni żałobnej. Po wypowiedzeniu ostatniego „Z Bogiem“ tzw. „noszacze“, ktorých było sześciu, wkładali trumnę na karawan i kondukt ruszał w kierunku kościoła.“

Barański doplňuje, že ne vždy to bylo možné. Především v zimě se do vzdálených osad na Těšínsku koně s povozem nedostaly, a tak museli „noszacze“ s knězem a hudbou nahoru pěšky a dolů pak s rakví na ramenou přes záspy až dolů, kde se již mohl zformovat smuteční průvod. Pohřební kondukt má také svá nepsaná pravidla, která popíšeme příště. Dozvíte se i o renovaci pohřebního vozu z Těšína z 19. století.

DOROTA HAVLÍKOVÁ

Odešla legenda Ludvík Vincour

Ve věku 90 let zemřel ve čtvrtek 10. ledna Ludvík Vincour. Až do svého odchodu do důchodu pracoval po celou dobu v Třineckých železárnách – na údržbě hutnických pecí jako vedoucí úseku vysokých pecí a koksoven.

Odešel člověk, na kterého se mohl každý spolehnout, a jen čas může zacelit tak velkou ránu.

Ve svém volném čase byl velkým sportovcem.

Hrával velmi dobře hokej, fotbal a tenis za Slavoj Český Těšín, kde se po zanechání aktivní činnosti stal velice schopným a dobrým funkcionářem. Po povodních se přičinil o obnovení tenisových kurtů u Olše/Olzy a též spolu s tehdejšími vedoucími tenisového oddílu Bohumilem Muroněm zorganizoval velice vzácné exhibiční zápasy za účasti československých reprezentantů Javorského, Puzejovské-Sukové, Lendla st., Lendlové, Zábrodského, Parmy a dalších. I když tělo je nutné k životu, obraz v našich duších zůstává. Čest jeho památce!

STANISLAV VINCOUR, BRATR



Stavební vývoj Českého Těšína do roku 1939 (37. část)

Trafika Fritzi Krischan

V sousedství „Demlova podchodu“ stávala od roku 1923 trafika. Jednalo se o dřevěný objekt ve tvaru osmiúhelníku vybavený dvěma okny, vchodem do Nádražní ulice a malými kamny. Střechu ve tvaru jehlanu zdobil vzhledný hromosvod a cedule, na nichž bylo napsáno „Tabak Trafik – Prodej Tabáku“. Protože se trafika nacházela v bezprostřední blízkosti železniční trati, kde hrozilo vzplanutí od jisker z parních lokomotiv, byla střecha pokrytá nehořlavým eternitem.

První majitelkou trafiky byla Fritzi Krischan, manželka Guida Krischana – podplukovníka rakousko-uherské armády. Oba před 1. světovou válkou bydleli v domě na Starym Targu 2 v Těšíně. Po Velké válce se jako vdova přestěhovala do Českého Těšína, kde zprvu bydlela v dnes již neexistujícím domě na Ostravské ulici 69, zatímco ve 30. letech v pronajatém bytě na nynější ul. Odboje 121/9.

Ne náhodou se ovdovělá Fritzi Krischan stala majitelkou této trafiky. Úřední povolení k provozování tohoto typu prodejny obdržela z titulu svého vdovství. Již v lednu roku 1919 Paweł Lazar – člen Rady Narodowej Księstwa Cieszyńskiego – upozorňoval na komplikace spojené s vyplácením vdovských a invalidních důchodů Rakousko-Uherskem, které v té době bylo v rozpadu. Z tohoto důvodu se Rada usnesla přednostně pronajímat trafiky válečným invalidům nebo vdovám po padlých vojácích.

Dne 18. října 1926 byla sepsána kupní smlouva mezi Fritzi Krischan a Janem Baronem na tzv. prodejní pavilon. Důvodem prodeje bylo zadlužení paní Krischan u věřitele Josefa Schneidera – dílovedoucího slévárny kovů a železa firmy Karl Korrer v ul. Tovární 314/27. Pohledávka činila 30 tisíc Kčs. Nový trafikant Jan Baron byl válečným invalidou a zároveň spoluzakladatelem polsko-německé organizace „Związek śląskich inwalidów, wdów i sierot“ - „Verein schlesischer Invaliden, Witwen und Waisen“ se sídlem v Těšíně. Tento spolek sdružoval invalidy, vdovy a sirotky po padlých na frontách první světové války. V letech 1918-1919 na území ještě nerozděleného Těšínského Slezska působilo 24 poboček sdružení se sedmi tisíci členy.

Počátkem roku 1920 došlo ke konfliktu mezi dvěma zakladateli, tedy mezi Brunonem Gleisnerem a Janem Baronem. Příčina sporu spočívala v odlišné politické a národnostní orientaci, která ve svém důsledku vedla k roztržce na dva nezávislé proudy. Bruno Gleisner vydával dvojazyčný polsko-německý týdeník „Invalida – czasopismo poświęcone sprawom zaopiekowania się inwalidami wraz poszkodowanymi wojną na Śląsku - Zeitschrift der Kriegsbeschädigten von Ostschlesien“ s redakcí ve Frýdku, který podporoval separatistické hnutí Slezské lidové strany (Śląska Partia Ludowa, Schlesische Volkspartei) pozdějšího starosty města Český Těšín Josefa Koždoně. Jan Baron taktéž vydával týdeník, avšak pouze polskojazyčný, „Inwalida Śląski - organ niezależny inwalidów Śląska Cieszyńskiego“, jehož redakce se nacházela v Baronově bytě na ul. Hrabinská 499/17. Toto periodikum pro změnu podporovalo polské národní hnutí.

Existence prodejní budky byla završena v červnu 1930, kdy v důsledku plánované přestavby „Demlova podchodu“ (viz Stavební vývoj 36. část) musela být odstraněna. Trafika se zde vrátila teprve po 2. světové válce.

Stavba č. 49/1 Městský obchodní a obytný dům

V červenci 1927 se zastupitelstvo města usneslo prodat nezastavěné pozemky patřící kdysi rodině Altmannů (viz Stavební vývoj 8. část), které byly od roku 1917 v majetku města. Jednalo se o zahrady na rozhraní ul. Viaduktová a nynější Hlavní třídy, jež byly rozděleny do čtyř bloků, tedy stavebních parcel. Prodej pozemků proběhl formou výběrového řízení, kde se mezi prvními přihlásilo „Obecně prospěšné stavební a bytové družstvo státních zaměstnanců a zaměstnanců státních podniků pro Český Těšín a okolí, zapsané společenstvo s ručením obmezeným“. Nicméně v červnu následujícího roku bylo na jedné ze schůzí zastupitelstva města rozhodnuto ukončit trvající skoro jeden rok jednání. Jako důvod byla uváděna příliš nízká cena za metr čtvereční, jakou nabízel stavební družstvo. To ve svém důsledku vedlo k přijetí po-



Pohled z kolejiště na trafiku Fritzi Krischan kolem roku 1928.

FOTO | SOUKROMÁ SBÍRKA CZESŁAWA KRAINY

Großes Lager von Spezereiwaren und Delikatessen
Größte Auswahl in Weinen
Verkauf von Kaffee, Tee usw. der Firma MEINL
Große Auswahl in Samen

Joh. Zabystrian, Čes. Těšín
Nádražní (roh Viaduktová)
Bahnhofstraße (Ecke Viaduktstraße)

Wielki skład korzenny i delikatesów
Wielki wybór win
Sprzedaż kawy, herbaty i t. d. firmy MEINL
Wielki wybór nasion

Reklama na obchod s kávou a čajem Johanna Zabystriana z Všeobecného adresáře Českého Těšína z roku 1932.

REPRO | MUZEUM ŚLĄSKA CIESZYŃSKIEGO

POZWALAM

sobie zawiadomić Szan. Publiczność, że zarządziłem
w Cz. Cieszylinie własny warsztat i że mam dziennie
na składzie **świeże ła wędliny**
w wielkim wyborze, które sprzedaję hurtowo
nie po cenach bezkonkurencyjnych.

Adolf Gawenda
rzeźnik i wędliniarz
CZ. CIESZYN, przedł. ul. Dworcowa.

Reklama z roku 1929 na otevření řeznictví a uzenářství Adolfa Gawendy.

REPRO | ŚLĄSKA BIBLIOTEKA CYFROWA

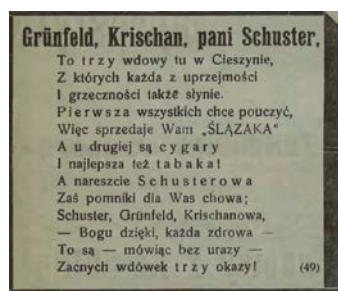
někud jiného řešení, které spočívalo v zástavbě dvou parcel vlastními, tedy městskými domy.

Jako první byl navržen rohový dům, dílo architekta Rudolfa Krause. Stavební práce prováděla od roku 1928 firma Eugena Fuldy. V souvislosti s výstavbou došlo k tragické nehodě, kdy teprve 27letý štukatér Alois Drpal byl v důsledku neopatrnosti kolegy uhozen do hlavy deskou tak nešťastně, že mu praskla lebeční kost a na místě zemřel. Kolaudace proběhla 16. července 1929, načež novému stavení s označením blok č. IV bylo přiděleno konskripční číslo 298 pro městskou čtvrť Kamenec a dvě orientační čísla. Pro ul. Nádražní č. 1 a pro ul. Viaduktovu č. 11.

Přízemní prostory byly vyhrazeny pro osm obchodních místností s vlastními skladišti a záchody, do kterých se vcházelo jak z Nádražní, tak Viaduktové ulice. Prodejny si pronajímali místní živnostníci, kupříkladu Viktor Swienszek – lahůdky, Johann Zabysztzan – káva a čaj, Anna Hoffmann – ovoce a zelenina, Karl Panek – dámský krejčí, Johann Pistauer – textilní zboží, Roman Kuchejda – kupec, Aron Schwarzmann – textilní zboží, „Silesia“ – redakce německých novin a také Karl Kirschke – výsek a prodej košer masa, který provozovala českotěšínská Izraelitská náboženská obec. Po 2. světové válce byly tyto prodejny (až na jednu výjimku, ve které se dnes nacházejí hudebniny) zrušeny a přestavěny na byty.

Stavba č. 48/2 Městský obchodní a obytný dům

Jak už jsem poznamenal – ze čtyř stavebních bloků, které měly být v průběhu dvou let zastavěny, byly bloky č. IV a č. III rezervovány pro městské domy. Obchodní a obytný dům označovaný jako blok č. III navrhl Karel Valoušek v srpnu roku 1928. Stavební práce, které probíhaly současně s výstavbou bloku č. IV, provedla taktéž společnost Eugena Fuldy. Z tohoto důvodu



Veršovaná reklama z roku 1923, která doporučuje živnost tří válečných vdov, mimo jiné trafik Fritzi Krischan. REPRO | ŠLÁSKA BIBLIOTEKA CYFROWA



Situační plán z 12. září 1928. Oblasti vyplněné červeným šrafováním znázorňují stavební bloky č. IV a č. III.

REPRO | STAVEBNÍ ARCHIV MĚSTA



Nároží městského domu s dnes již neexistujícími krámy. V období německé okupace se zde nacházela pobočka spotřebního družstva Auffangsgesellschaft für Kriegsteilnehmerbetriebe des Handels. FOTO | ARCHIV JEDNOTY-JEDNOŠĆ



Vnitřek obchodu německého spotřebního družstva.

FOTO | ARCHIV JEDNOTY-JEDNOŠĆ

byl dům dokončen a kolaudační souhlas vydán pro oba domy ve stejný den. Novému stavení bylo přiděleno konskripční číslo 299 pro městskou čtvrť Kamenec a orientační číslo 2. Samozřejmě i v tomto domě bylo přízemí vyhrazeno pro obchodní místnosti, kterých bylo šest. Ty si pronajímali mezi jinými: Adolf Gawenda – řezník, Wilma Matejowicz – modistka, Alois Marek – šicí potřeby, Arnošt Chaloupka – galanterie, Marie Swoboda – perníkářství, Wilhelm Kallus – uzenářství a Jolana Fränkel – hygienické potřeby. Nemalá část výše uvedených obchodníků si v městských domech pronajímala nejen prodejny, ale zároveň i byty. Například v bytě radního Erwina Grünbauma se nacházela rovněž jeho advokátní kancelář. Zajímavostí je, že v obou městských domech se nacházely malé byty pro domovníka. CZESŁAW KRAINA



Pohled na městské obchodní a obytné domy kolem roku 1933.

FOTO | SOUKROMÁ SBÍRKA CZESŁAWA KRAINY

Na Olze/Olši proběhlo sčítání vodních ptáků

Letošní termín mezinárodního sčítání vodních ptáků připadl na víkend 12. a 13. ledna. Na řece Olze/Olši se do monitoringu hraničních úseků vedle českých ornitologů zapojili i jejich kolegové z Polska.

Do sčítání je zapojeno přes 100 států

Sčítání vodních ptáků je mezinárodní program, do něhož je zapojeno přes 100 států na pěti kontinentech. Každoročně se akce účastní kolem 11 000 dobrovolníků, kteří sčítají na 20 000 lokalitách. Počty zjištěných vodních ptáků se pohybují kolem 20 milionů jedinců více než 170 druhů. Na území České republiky probíhá sčítání od roku 1966.

Nesčítají jen ornitologové

Cílem programu je zjištění početnosti a druhového složení u nás zimujících vodních ptáků a také sledování změn jejich početnosti na zimovištích. Sčítání probíhá zejména na řekách a všech vodních plochách, pokud možno ve stejnou dobu. Do akce se zapojují nejen ornitologové, ale i strážci přírody, skauti a další zájemci o přírodu, kteří mají zkušenosti s určováním ptáků.

Postupuje se podle stanovené metodiky

Každý sčítatel si zvolí vybraný úsek a nahlásí se organizátorovi akce nebo se ke sčítání dané lokality přihlásí na internetových stránkách www.waterbirdmonitoring.cz. Podle stanovené metodiky poté prochází daný úsek a zaznamenává zjištěné druhy ptáků a další charakteristiky příslušné lokality. Získané výsledky jsou pak vkládány do formuláře na výše uvedených stránkách. Národní koordinátor akce je vyhodnotí a za-

šle mezinárodnímu koordinátorovi, jímž je organizace Wetlands International.

Řeka Olza/Olše patří k pravidelně sledovaným vodním tokům a sčítání zde probíhá od Jablunkova až po soutok s Odrou. U Českého Těšína jsou sčítány dva úseky – od silničního mostu v Trinci po silniční most v Chotěbuzi a od tohoto mostu po první most v Karvině, což je úsek délky necelých 23 km.

Letošní sčítání bylo spíše průměrné

Ačkoliv počet zjištěných ptačích druhů se výrazně nemění a pohybuje se v rozpětí 13–20 druhů, počty zimujících jedinců výrazně kolísají. Zatímco v roce 2017 bylo na úseku mezi Trincem a Karvinou zjištěno 2038 jedinců vodních ptáků 14 druhů, v roce 2018 to bylo 13 druhů v celkovém počtu pouhých 528 exemplářů a v letošním roce bylo sečteno 1212 jedinců 19 druhů. Stejně jako každý rok byla nejpočetnější kachna divoká.

Objevil se vzácný orel, hohol severní, ledňáček nebo pestrobarevná kachnička.

Asi nejzajímavějším pozorováním byl pár dvou dospělých orlů mořských poblíž karvinské městské části Louky. Orli mořští na území našeho kraje vzácně hnízdí v počtu několika párů a občas se poštěstí je pozorovat. Další zajímavostí byl výskyt 11 hoholů severních, což je v přírodě postupně ubývajících druh kachny. Po krátké pauze zimovaly v počtu čtyř jedinců i nenápadné a také ubývajících čírky obecné. Zaznamenáni byli jen tři ledňáčci říční. Hladiny dolního úseku řeky brázdilo 11 labutí, které se držely v jejich klidnějších úsecích a lidem se spíše vyhýbaly. V areálu Třineckých železáren se objevil i pestrobarevný samec kachničky mandarínské se dvěma



Nejpočetnějším vodním ptákem je u nás kachna divoká.

FOTO | IVO HAVLÍK

samicemi. Tento druh není v Česku původní, ale už zde zdomácněl a lze očekávat, že se s ním budeme setkávat stále častěji.

Počty konfliktních druhů se výrazněji nemění

Celkem bylo zaznamenáno sedm kormoránů velkých, 100 jedinců morčáka velkého, jehož populace se na Olze již stabilizovala, a devět volavek popelavých. Objevila se i nápadně sněhobílá zbarvená volavka bílá, jež ve zdejších křivkách spíše mezi vzácnější zátoulance. Počty těchto druhů sice meziročně kolísají, ale v celkovém trendu neprodávají žádné výrazné změny.

Nechyběl ani bobr

Na čtyřech místech byly nalezeny stopy a ohryzy už stálého zástupce zdejší říční fauny – bobra evropského. Bobr patří mezi značně kontroverzní druhy. Nory si vyhrabává v hrázích vodních nádrží nebo v ochranných hrázích řek a narušuje jejich stabilitu. Tím, že si v řece uskládá zásoby potravy z vrbových větví nebo staví hráze či bobří hrady, vytváří překážky v toku. Na druhou stranu těmito aktivitami

vpravuje do řek mrtvé dřevo, čímž vznikají ideální životní podmínky pro ryby a další živočichy. Např. v Německu odborníci zjistili, že v okolí bobřích hradů je až 80krát vyšší početnost ryb než v jiných částech toku.

Řeka Olza/Olše patří mezi zajímavé vodní toky, značná část její délky je však silně regulovaná. Během monitoringu ptáků bylo také zjištěno, že již dokončené a stále probíhající úpravy v podobě zpevnování břehů a zásahů v korytě její ekologický stav nadále zhoršují a stává se z ní více kanál než řeka plná života. Bylo vidět, že některé upravené úseky toku ptáci již zcela opustili nebo se tam jejich početnost snížila a přesunuli se jinde. Dlouhodobý monitoring vodního ptactva také prokazuje změny zimovišť vodních ptáků v souvislosti s probíhajícími klimatickými změnami. U řady vodních ptáků se zimoviště posouvají severovýchodním směrem, pouze v tuhých zimách, kterých je však stále méně, se ptáci stěhují více na jih. Další informace je možné najít na www.waterbirdmonitoring.cz.

DANIEL KŘENEK, MILAN BRONCLÍK

Z redakční pošty: Dobré ráno s Městskou policií Český Těšín

Dne 18. ledna jsme se zúčastnili tradičního setkání českotěšínských seniorů s policií a zastupiteli města v Avionu. Na úvod nám strážník Petr Glaič předvedl prezentaci městské policie za uplynulý rok. Co nás tentokrát zajímalo a na co jsme se ptali?

Město dokončilo úpravu snad „největší křižovatky Evropy“ složené ze tří na sebe navazujících křižovatek. Na přechodech pro pěší je umožněno zapnout si zelené světlo pomocí tlačítka na sloupu semaforu. Počítač vždy vyhodnotí počet vozidel a chodců a synchronizuje světla pro

plynulé opuštění křižovatky. Proto trpělivě čkejte na zelenou.

Další informace se týkala nových linek MHD, které jsou zavedeny v našem městě od 1. ledna 2019. Na těchto linkách jezdí čtyři nové nízkopodlažní, bezbariérové autobusy vybavené klimatizací. Jejich další výhodou je, že komunikují s povelovým ovládacím pro nevidomé a slabozraké VPN 02. Jak jsme si ověřili, po zmáčknutí trojky nám oznámí číslo linky a její směr a zmáčknutí čtyřky upozorní řidiče, že nastupuje nevidomý, případně otevře dveře.

O tuto pomůcku si mohou požádat občané se zrakovým postižením na úřadu práce. Budou ji také potřebovat, když bude u semaforů vypnuta automatická zvuková signalizace. Každý autobus má speciální SPZ, na které je 001 až 004 tesín. Toto číslo se musí nahlásit vedoucímu dopravě Městského úřadu Český Těšín Tomáši Hlouškovi v případě zjištění závady nebo jiného nedostatku při nástupu na linku. Trasy linek a návaznost spojů se budou ještě dolaďovat. Umístěním zastávky Radnice se snad oživi i činnost městské tržnice.

Seniory zajímalo, zda město neuváže o bezplatné dopravě MHD pro tuto cílovou skupinu. Zastupitelé města oznámili, jaká částka je věnována na různé bezplatné akce pro seniory (např. týdenní pobyt v Luhačovicích, koncerty a další). Nic není zdarma, vše musí někdo zaplatit.

Velká diskuse se rozpoutala kolem odklizení sněhu. Plužením silnic vznikly sněhové bariéry u přechodů a autobusových zastávek, které ztížily pohyb nejen seniorům.

Děkujeme všem, kteří setkání připravili.

MANŽELÉ POPKOVI

Lidé vytrídili pět tun stromečků, na jaře rozdáme nádoby na bioodpad

Již popáté proběhl v našem městě svoz vánočních stromků

Letos lidé odložili na vyznačená místa rekordních 760 kusů jehličnanů o celkové hmotnosti zhruba 5 tun. Před rokem to bylo necelých 700 kusů a předloni 650. Použité stromky svozová firma FCC Česká republika s.r.o. v Ostravě zpracovala na dřevní štěpku a předala k dalšímu využití.

Nově se bude svážet zdarma bioodpad

Město Český Těšín nyní realizuje projekt Pořízení nádob na BIO odpad pro Město Český Těšín. Jedná se o 1500 ks nádob o objemu 240 l a 35 ks nádob o objemu 770 l. Svoz bude zajištěn od dubna do listopadu co 14 dní, od prosince bude svoz 1x měsíčně.

O nádoby o objemu 240 l si mohou vlastníci nebo nájemci rodinných domů se zahradou stále zažádat na e-mailové ad-

rese: bioodpad@tesin.cz, nebo prostřednictvím formuláře, který je k dispozici na webových stránkách města v aktualitách „Nádoby na bioodpad“ a ve vestibulu radnice jsou k dispozici žádosti v papírové podobě. Dodání nádoby a svoz bioodpadu po dobu pěti let bude pro občany zdarma.

Bioodpady pro větší celky

Dalších 35 ks nádob na bioodpad o objemu 770 l bude putovat na sídliště, k bytové zástavbě a k zahrádkářským osadám. Tyto nádoby budou sváženy celoročně 1x týdně. Své tipy pro umístění těchto nádob zasílejte na: bioodpad@tesin.cz. Svezené bioodpady skončí v kompostárně.

Co vše třídíme?

Naši občané třídí kromě obvyklého papíru, skla a plastu i jiné komodity. Český Těšín je jedním z mála

měst, kde občané separují použité potravinářské tuky a oleje. Použité tuky jsou dále recyklovány a mohou najít upotřebení při výrobě energie, jako je palivo, případně při výrobě kosmetiky.

Českotěšínská mohou již čtvrtým rokem separovat čisté kovové obaly. Nápojové plechovky, konzervy od potravin, uzávěry a víčka od nápojů a podobně je možné házet do žlutých kontejnerů na plast.

Občané, kteří se chtějí zbavit drobného elektroodpadu, mohou využít speciální červené kontejnery. Do nich lze odkládat např. kalkulačky, rádia, drobné počítačové vybavení, discmany, telefony, elektronické hračky. Stacionární kontejnery jsou vybavené také boxem pro individuální sběr baterií.

Ve městě ještě separujeme prostřednictvím sběrných nádob také oblečení, ve sběrném dvoře pak pneumatiky, nadměrné či nebezpečné odpady. (DH)

Staronová komise

Od letošního roku byla přejmenována komise rady města z dosavadní prevence kriminality na komisi bezpečnosti, prevence kriminality, BESIP. Zároveň se změnilo také obsazení jejích členů a nově byl také zvolen předsedou komise zastupitel Richard Moldrzyk. Ten také ihned inicioval v lednu první schůzku, kde byl schválen plán práce komise na letošní rok. Náplní komise bude projednávání aktuálních problémů z oblasti bezpečnosti, prevence kriminality a bezpečnosti v silničním provozu. Zjištěné problémy budou vyhodnoceny a komise navrhne způsoby řešení. (PG)

Smlouvy na bioodpad

Na odboru místního hospodářství budou od 18. února připraveny k podpisu a k převzetí smlouvy o výpůjčce nádob na bioodpad. Vlastníci nebo nájemci rodinných domů se zahradou, kteří doposud nepožádali o nádoby na bioodpad, mohou stále podávat žádosti, a to prostřednictvím webových stránek města nebo na speciální e-mailové adrese: bioodpad@tesin.cz. Žádosti v tištěné podobě jsou k dispozici ve vestibulu MěÚ Český Těšín, nám. ČSA 1/1. Dodání nádoby a svoz bioodpadu po dobu pěti let bude pro občany zdarma.

LENKA KROČKOVÁ, REFERENTKA
ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ

Pozvánka na koncert

Město srdečně zve seniory, kteří dovršili věku 65 let a jsou občany s trvalým pobytem na území města Český Těšín, na koncert Nadi Urbánkové a Luboše Javůrky, který se bude konat 12. 3. ve 14 a v 16 hodin v kině Central. Volné vstupenky budou seniorům vydány na odboru školství a kultury města, detašované pracoviště, ul. Štefánikova 18/25, přízemí, kancelář č. 103, 104, a to ve dnech: 4. 3., 6. 3. a 11. 3. Bližší informace podá Alice Loseová, tel.: 553 035 302, e-mail: loseova@tesin.cz, nebo Barbara Lisztwanová, tel.: 553 035 312, e-mail: lisztwanova@tesin.cz. (RED)

Karneval s Amosem zdobili klauni

Ve Středisku volného času Amos se 19. ledna uskutečnil Karneval. Programem provázeli dva klauni, kteří pro děti připravili úžasný zážitek v podobě soutěží, tancování, her a vystoupení s bublinami. Již tradičně mohli účastníci využít tematický fotokoutek, vyzkoušet své štěstí v tombole a nechyběl ani rej masek, po kterém následovalo vyhodnocení o nejlepší masku večera. Děkuje všem, kteří přišli a strávili s námi příjemně vydařené odpoledne. Zároveň patří díky všem pracovníkům SVČ Amos a úžasným moderátorům, kteří zpříjemnili celý karneval nám i dětem.

ŠÁRKA GODULOVÁ

FOTO | MARTIN PODŽORNÝ



Ozdravné pobyty pro seniory města Český Těšín – Luhačovice 2019

Město Český Těšín bude i v letošním roce pořádat „Ozdravné pobyty pro seniory města Český Těšín – Luhačovice 2019“ v následujících termínech:

termín: 12. 05. – 19. 05. 2019

termín: 19. 05. – 26. 05. 2019

Místo konání: Wellness hotel POHODA, Pozlovce 203, 763 26 Luhačovice. Maximální počet účastníků je 88 osob, tj. 44 osob v každém turnusu.

Rada města Český Těšín na své 4. schůzi dne 17. 1. 2019 schválila podmínky účasti:

- trvalé bydliště na území města Český Těšín

- účastník ozdravného pobytu dovrší 65-ti a více let věku v roce 2019, při vysokém počtu přihlášených mají přednost starší senioři
- účastník je příjemcem starobního, invalidního (invalidita III. stupně), vdovského nebo vdoveckého důchodu
- ozdravný pobyt je poskytován pouze jednou, přednostně účastníkům, kteří se v roce 2019 dožívají životního nebo manželského jubilea
- ozdravný pobyt je poskytován včetně dopravy zdarma
- na poskytnutí není právní nárok a účastníci jej absolvují na vlastní nebezpečí.

Závazné přihlášky budou k dispozici v průběhu měsíce března 2019

na odboru sociálním (budova vedle kina), ul. Štefánikova 25, kanceláře č. 201, 205, 206 a 207 v prvním patře. Přihlášky jsou rovněž k dispozici na internetových stránkách města: www.tesin.cz.

Při podání přihlášky je nutné předložit platný občanský průkaz nebo jiný doklad totožnosti a aktuální Oznámení o výši důchodu na rok 2019.

Pro velký zájem o poskytnutí ozdravného pobytu může být žadatelům vyhověno pouze jednou. Opakované poskytnutí pobytu hrazeného z prostředků města není možné a tato zásada je přísně dodržována.

KLAUDIE DINELLI,
VEDOUČÍ ODBORU SOCIÁLNÍHO

Přivítáme českou krasobruslařskou špičku v žácích

Hned dvakrát během čtrnácti dnů poměří v našem městě své síly nejlepší mladí krasobruslaři z celé republiky. Vrcholem krasobruslařské sezony bude březnové mistrovství České republiky.

Nejprve uvidíme ty nejlepší sestavy ve dnech 23.-24. února při Velké ceně Českého Těšína. „Tyto pohárové závody Českého krasobruslařského svazu jsou poslední nominační soutěže, kdy se bojuje o body potřebné pro účast na mistrovství republiky, takže se očekává velké klání. Celkem 24 nejlepe umístěných závodníků v Českém poháru krasobruslařského svazu má oprávnění v mistrovství startovat,“ vysvětluje předseda krasobruslařského oddílu TJ Slavoj Český Těšín Lukáš Rakowski.



Vrcholem sezony bude zmíněné republikové mistrovství ve dnech 8.-10. března. Organizátorem je rovněž krasobruslařský klub TJ Slavoj Český Těšín. V pátek 8. 3. přivítá v budově „Střelnice“ všechny zú-

častně starostka Gabriela Hřebačková při slavnostním losování pořadí. Následující dva dny – vždy od devíti hodin – proběhne vlastní mistrovství v šesti věkových kategoriích. „Věříme, že do konečného

hodnocení promluví i naši, česko-těšínské krasobruslaři. Vždyť mají na co navazovat. Pod vedením trenérů Lukáše Rakowského a Michala Matlocha získali jejich svěřenci během posledních sedmi let pět mistrovských medailí. V roce 2012 Terezie Houšková stříbrnou, Roman Musil v roce 2013 také stříbro, následně v roce 2014 a také v roce 2016 zlato! Poslední zlatou tečkou bylo prvenství Karin Kenické během loňského MČR v Orlové,“ uvedl za organizační výbor MČR 2019 Pavel Wojtyla.

Tak neváhejte a přijďte povzbudit naše naděje krásného sportu v obou blížících se závodech.

Krasobruslařský oddíl jménem sportovců a jejich rodičů tímto děkuje městu Český Těšín za dlouholetou podporu a převzetí záštity nad MČR 2019. (RED)

FOTO | ARCHIV ODDÍLU

Vánoce a koledování v Avionu



Velmi zajímavé setkání, jehož hlavními protagonisty byl profesor Daniel Kadłubiec a režisér a herec Karol Suszka, proběhlo v Čitárně a kavárně Avion. Vánoční svátky a začátek nového roku jsou neod-

myslitelně spojeny s lidovými zvyky a tradicemi. Návštěvníci slyšeli zajímavá vyprávění obou pánů o tom, jak se kdysi slavily svátky narození Ježíše Krista a jak se koledovalo.

(RED) FOTO | MARTIN PODŽORNÝ

AKCE SVČ AMOS

27. 2., 8.00, KaSS „Střelnice“

ZPĚVÁČEK 2019

Postupová městská soutěž v lidovém zpěvu pro žáky. Nejlepší se zúčastní regionální soutěže Zpěváček ve Slezsku v Karvině. Soutěž má za cíl prezentovat lidový zpěv a zachování tradic lidové písně našeho regionu. Akce je zdarma přístupná veřejnosti.

12. 3., 9.00 a 15.00, kinosál ZŠ Pod Zvonek – Slovenská

PŘEHLÍDKA DĚTSKÝCH DIVADEL A MĚSTSKÉ KOLO V RECITACI

Soutěž v recitaci a přehlídka divadelních souborů dětí základních škol města Český Těšín. V porotě zasednou herci Těšínského divadla, vítězové postupují do okresního kola.

17. 3., 8.00, Centrum sportu, ZŠ Pod Zvonek – Slovenská

TĚŠÍNSKÝ TURNAJ VE STOLNÍM TENISE

Otevřený bodovací turnaj okresu pro registrované a neregistrované hráče a hráčky ročníky 2002 a mladší.

Život lékaře a muzikanta Zdeňka Ondráška se uzavřel

Těsně před koncem loňského roku se uzavřel čínorodý život lékaře a muzikanta-folkloristy Zdeňka Ondráška. Mnozí těšínské občané ho znali jako závodního lékaře Dolu 1. máj. Asi mnohem víc si jej však pamatují jako houslistu, violistu, kontrabasistu a zpěváka folklorních souborů Slezan a Slezanek.

Mnozí také vědí o jeho úpravách i autorství lidových písní moravských, slezských i českých. I většina zahraničních zájezdů uvedených souborů cca mezi roky 1985 až 2005 byla jeho zásluhou zajištěna organizačně i zdravotnický.

Rodák z Kunovic se nikdy netajil svým slováckým původem. Ale celý život poctivě naplňoval heslo „Hudba sblíží národy“ (a regiony). Díky své přirozené muzikálnosti se již při studiu gymnázia v Uherském Hradišti stal platným členem

muziky Hradišťan. Při studiu medicíny v Brně spolupracoval i s BROLNem (Brněnský rozhlasový orchestr lidových nástrojů). Po ukončení studia dostal „umístěnkou“ do nemocnice v Českém Těšíně (tehdy si absolventi vysokých škol nemohli sami své první pracoviště vybrat.) Současně také začal hrát ve Slezanu. Vzhledem ke své lásce k lidové kultuře však pomáhal obětavě v muzikách všude, kde bylo třeba. Výčet muzik by těžko spočítal i on sám, byly to např. Hlubina, Odra, Čárda v Ostravě, Májovák v Karvině, Vsacan, Lipta na Valašsku, Kunovjan, Handrlák, Pondělníci, i pěvecké sbory na Slovácku.

V místě „umístěnkou“ poznal i svou celoživotní družku – manželku, česko-těšíňáčku Eriku. I ona díky svému obětavému pochopení má velkou zásluhu na jeho celoživotním díle. I když už

Zdeněk není mezi námi, bude navždy žít nejen v našich vzpomínkách, ale i na nahrávkách.

Těm začínajícím Slezankům bude (doufám, po generace) otvírat dveře ke krásné lidové slezské kultuře i jeho písnička Ořechy.

Každé Vánoce vysílá TV NOE pásmo Permoník mezi betlémy na Ostravském hradě, jehož je Zdeněk spoluautorem i účinkujícím (kontrabas). S tímto pásmem jsme vystupovali v Německu a při odjezdu nám kladli na srdce: „Chceme Česko do Evropské unie i proto, že máte lidovou kulturu ještě nezdevastovanou pop-šoubyznys ráumem (jako v Německu). Nenechte si to vzít.“

A toto poslání (vedle lékařského) Zdeněk celý život obětavě a nezištně naplňoval. Čest jeho památce. JAN OSOBA, KOLEGA Z MUZIKY

Loňský rok přinesl rekordní krajské investice do silnic, školství a ekologie

Na začátku nového kalendářního roku se vedení Moravskoslezského kraje poohlédlo za rokem uplynulým. Zprávy jsou dobré: z posledního místa v žebříčku nejlepších míst k životu v Česku se náš region probojovává do popředí.

„Daří se nám měnit image a tvář kraje, a to pozitivním způsobem. Stáváme se inovativním regionem, je tady celá řada konkrétních projektů, které nás posunuly z posledního místa žebříčku nejlepších míst k životu na pozici před Středočeský kraj. Tohoto si nesmírně vážím,“ uvedl hejtman Ivo Vondrák s tím, že k tomu dopomohlo i Moravskoslezské inovační centrum, které kraj založil společně s Ostravou. I když z regionu stále odchází lidé, tento trend se podařilo snížit na polovinu.

Chytrý region a podnikání

Moravskoslezský kraj má kromě podpory mladých firem také několik projektů, kterými se snaží propojit oblast průmyslu s praxí a vzděláváním mladých. „Investovali jsme 250 milionů do nových pracoven, do 3D tisku, do virtuálních laboratoří, do digitalizace výuky. To jsou všechno věci, které mění tvář kraje z tradičního průmyslu směrem k novému,“ přiblížil Vondrák s tím, že kraj získal za svou snahu mnoho ocenění, kupříkladu „Chytrý region“.

Podle hejtmána pak kraj bude neustále trpět ekologickými zátěžemi. „Faktem však je i to, že znečištění klesá. Inovativní projekt teď ukazuje, že v některých chvílích jsme na tom naopak i nejlépe v republice. Kupříkladu v létě je tady znečištění o dost nižší než třeba v Praze,“ upozornil Vondrák a dodal, že region trpí také nedostatkem lékařů a podfinancováním v oblasti zdravotnictví.

Dvě miliardy do infrastruktury

Moravskoslezskému kraji se daří velmi úspěšně čerpat peníze z evropských fondů. V tomto ohledu patří k nejlepším v republice. Dopředu se pohyblí léta nerealizované dopravní stavby. „Dvě miliardy putovaly do infrastruktury, silnic. Finančních prostředků, které se nám podařilo na rekonstrukce krajských komunikací získat, bylo opravdu hodně, zhruba 3,5krát více než v roce 2017. Celkově bylo loni rozestavěno 90 stavebních akcí. Rekonstrukcí prošly

důležité silnice, například spojnice mezi Českým Těšínem a Trínem a také výpadovky z našeho centra města. Před dokončením je budova Integrovaného výjezdového centra a úspěšně probíhá rekonstrukce Muzea Těšínska,“ vyjmenoval místostarosta města a současně krajský radní Vít Slováček.

Upozornil na to, že kraj důsledně kontroloval zhotovitele staveb, zda pracují přesně podle projektu, mimo jiné také nechal na vybraných úsecích rekonstruovaných silnic laserově měřit vrstvy asfaltu, aby zjistil, zda stavebníci nešidí na materiálu.

Peníze do ekologie

Rok 2018 se nesl také ve značné intenzivní snahy zlepšit životní prostředí pro obyvatele kraje. Daří se poměrně dobře řešit problém znečišťování ovzduší průmyslovými podniky.

Také 13 a půl milionu korun je pro letošní rok vyčleněno na ozdravné pobyty dětí z mateřinek a z prvního stupně základních škol. Další peníze ze svého rozpočtu vyčlenil kraj na boj proti kůrovci.

Aktivizace seniorů

Velmi mnoho se udělalo pro zlepšení života handicapovaných, zdravotně postižených či seniorů. „Pokud jde o seniory, tak ty kraj letos podpoří mimo jiné programem Zdravé stárnutí. Doposud jsme otevřeli dvanáct Senior Pointů, mimo jiné v Českém Těšíně, kde se lze setkávat, využívat poradenství, internet a mimo jiné také vyřídít tzv. senior pasy, slevové kartičky, které lze využívat v rámci celé republiky. Do této akce jsme zapojili v regionu již dvanáct a půl tisíce seniorů,“ přiblížil Vít Slováček, který s vedením kraje dlouhodobě spolupracuje v sociální oblasti.

Kraj také výrazně navyšuje dotace na zvyšování kvality sociálních služeb. V roce 2017 to bylo 15 milionů, letos již 35 milionů korun. Navyšení prostředků se dočká i program na podporu poskytovatelů sociálních služeb. „I zde každoročně navyšujeme prostředky. Postoj minulého vedení k organizacím, které nejsou příspěvkovkami kraje, jsme změnili a finance významně navyšujeme, z pouhých 12 milionů korun v roce 2016 na letošních 70 milionů,“ dodal Slováček.



Od letošního školního roku přibyl na Albrechtově střední škole nový obor řezník-uzenář.

FOTO | DOROTA HAVLÍKOVÁ

Optimalizace nemocnic

V oblasti zdravotnictví nastoupil proces optimalizace, který se týká všech lůžkových zařízení. Největší změny jsou plánované v nemocnici Orlová, o které se bude hlasovat v březnu.

Moravskoslezský kraj v loňském roce také investoval nemalé finanční prostředky do obnovy a rekonstrukcí krajských zdravotnických zařízení a nákupu zdravotnické techniky. Ze svého rozpočtu zajistil 10procentní navýšení platů zdravotnických pracovníků. Díky optimalizačním změnám tak už má například frýdecko-místecká nemocnice nové oddělení dlouhodobé intenzivní péče pro apaliky a pacienty s podporou umělé ventilace plic. V Nemocnici Trinec byla zrekonstruována dětská stanice na větší kapacitu, nyní se tu rekonstruuje intermediární oddělení interní kliniky.

V regionu je hodně nemocnic a málo zdravotnického personálu. „Žádný kraj nemá 17 nemocnic jako náš, navíc tak blízko sebe. Restrukturalizace je nutná, ne každá nemocnice může dělat všechno. Navíc na Karvinsku klesl počet obyvatel, zároveň se výrazně zvýšil jejich věkový průměr. Myslet musíme hlavně

na prospěch pacienta. Díky lepšímu hospodaření bude například možné více investovat do moderního vybavení nemocnic,“ dodal náměstek hejtmána Martin Gebauer.

Modernizace školství

Náměstek hejtmána pro školství a sport Stanislav Folwarczny zdůraznil hlavně krajská stipendia pro žáky vybraných oborů a kampaň Řemeslo má respekt. Díky ní se kraji podařilo naplnit obory, kterým hrozil zánik. Díky tomu se například otevřel obor klempíř, který se v předchozím roce pro nezáměr nevyučoval, také se zdvojnásobil počet přihlášených do oborů řezník nebo pokrývač.

V roce 2018 Moravskoslezský kraj ze svého rozpočtu investoval do školských budov více než 100 milionů korun. Velké peníze umožnily modernizovat odborné učebny na průmyslových a středních odborných školách. Staví se tělocvična u Gymnázia Josefa Božka v Českém Těšíně a Albrechtova střední škola nabízí další, na trhu potřebné obory, jako jsou řezník nebo sládek-pivovarník. V oblasti školství kraj také intenzivně podporuje jazykové vzdělávání. (RED)

V ČESKÉM TĚŠÍNĚ SE KONAL 41. ROČNÍK TĚŠÍNSKÉHO POHÁRU – MEMORIÁLU STANISLAVA KRAUZE

Z badmintonistů se nejdál dostal Míra

Na kurtech haly Activity 4Fun ve Svojsíkově ulici proběhl 41. ročník Těšínského poháru, který od roku 1995 nese název Memoriál Stanislava Krauze.

Třídenní akce patří do nejvyšší kategorie pěti GPA badmintonových turnajů v ČR (na Moravě a ve Slezsku se hraje jen v Českém Těšíně) se neobešlo bez účasti české elity - hráčů z první desítky mužského i ženského žebříčku. Tradiční turnaj byl pro ně poslední herní prověřkou před domácím šampionátem.

Ve dvouhře mužů slavil prvenství Petr Beran, singl žen ovládla Veronika Dobiášová. Nehoráznou smůlu měla naopak nasazená mužská jednička Lukáš Holub - v semifinále si přetrhl vazy v koleni a čeká jej zdravotní pauza.

Nejvíce titulů získal Drančák

Dvě prvenství v párových disciplínách si z Českého Těšína odvezla Denisa Šikalová. Nejúspěšnějšími hráči v mužské kategorii se stali Vojtěch Šelong (vítězství v mixu, finále v deblu) a několikanásobný vítěz turnaje v párových disciplínách Pavel Drančák (výhra ve čtyřhře, finále v mixu).

„Do Těšína jezdím vůbec nejraději. Pokud zdraví dovolí, dorazím i v příštím roce. Když to tak počítám, vyhrál jsem tady se dvěma partnery v deblu a se třemi holkami v mixu. Celkem asi šestkrát až osmkrát,“ nemohl se dopočítat svých úspěchů Pavel Drančák, specialista na párové disciplíny. „Dvouhru jsem přestal hrát v devatenácti, jedenáct let se soustředím na čtyřhru a mix,“ doplnil.



Patrik Míra postoupil ve čtyřhře do druhého kola.

FOTO | ROMAN BASELIDES

Přestože vizáž Drančák vypadá na mladíka, je mu už 30 let. A patřil mezi nejzkušenější hráče. „Byl jsem asi pátý nejstarší, regenerace už není taková jako ve dvaceti. Delších výměn naštěstí tolik nebylo, takže se to dalo zvládnout, těžší hlavně z rozehrávky a bohatých zkušeností. Před dvěma lety jsem přestal jezdit na mezinárodní turnaje, našel jsem si zaměstnání, trénuji jednou

dvakrát týdně a hraji už spíše pro zábavu. V srpnu jsem se oženil, více času teď trávím s rodinou,“ prozradil hráč, jenž se v zaměstnání věnuje robotice.

Lajdová si odvezla tři medaile

Nejúspěšnější ženou turnaje se stala teprve 21letá Magdaléna Lajdová. Studentka druhého ročníku Právnické fakulty Univerzity Karlo-

vy vyválčila v Českém Těšíně hned tři cenné kovy – ve dvouhře bronz, v mixu stříbro a v ženském deblu zlato.

„Do Těšína jsem přijela v rozpacích, v singlu jsem měla špatný los. Ve druhém kole jsem narazila na první nasazenou hráčku. Moc jsem si na ni nevěřila, podařilo se mi zvítězit díky lepší kondici. Jsem ráda, že jsem to dotáhla až do semifinále a díky tomu si odvážím dobré postavení na mistrovství republiky. V mixu nám k vítězství chybělo málo, jen pár balónků. Utekl nám začátek prvního setu, aspoň budeme mít větší motivaci trénovat, abychom to příště zvládli,“ řekla Lajdová. Badminton hraje od šesti let, dříve koketovala i s atletikou.

Domáci v hlavní soutěži – Fukalová, Míra a Rzeplinski

Domáci hráči to měli v konkurenci tuzemské elity těžké, přesto někteří z nich se protlačili do hlavní soutěže. Beata Fukalová startovala v singlu i deblu, totéž i Patrik Míra, který prošel ve čtyřhře do druhého kola. V hlavní soutěži, konkrétně ve čtyřhře, startoval také mistr ČR do 15 let Matěj Rzeplinski.

„Nastoupili všichni naši hráči, kteří hrají první ligu. Většina z nich skončila v kvalifikaci, což je pochopitelné, protože studují vysoké školy a nyní ve zkouškovém období se spíše učí než trénují. Celkově patnáctý byl nadějný junior Patrik Míra, který postoupil do druhého kola. S mladými hráči jsme maximálně spokojeni, start na prestižním turnaji, navíc v domácím prostředí, je pro ně přínosný,“ zdůraznil předseda pořadajícího oddílu Petr Šárec.

ROMAN BASELIDES

FINÁLOVÉ VÝSLEDKY

Dvouhra mužů: Petr Beran – Jiří Louda 2:0 (21:16, 21:14)

Dvouhra žen: Veronika Dobiášová – Kateřina Mikelová 2:0 (21:12, 21:11)

Čtyřhra mužů: Pavel Drančák, Michal Hubáček – Jan Janoščík, Vojtěch Šelong 2:1 (22:20, 24:26, 21:17)

Čtyřhra žen: Magdaléna Lajdová, Denisa Šikalová – Dominika Budzelová, Anežka Nováčková 2:1 (17:21, 21:16, 21:12)

Mix: Vojtěch Šelong, Denisa Šikalová – Pavel Drančák, Magdaléna Lajdová 2:0 (21:19, 23:21)

Rzeplinski: Nebylo to zcela podle mých představ

Pro nadějného badmintonistu Slavoj Matěje Rzeplinského, mistra ČR do 15 let, byla účast na Těšínském poháru premiérou na tomto prestižním podniku.

Jak vypadaly tvé sportovní začátky?

Od pěti jsem hrával fotbal, tady v Českém Těšíně. Asi tak po dvou letech jsem si k tomu přibral badminton. Začal mě bavit více, takže na fotbal jsem se vykašlal a hrál jsem jen badminton. Teď je mi čtrnáct, badminton hraji asi tak od sedmi.

Stal jsi se mistrem republiky do 15 let, platíš za velice talentovaného hráče. Kdy nastal ten zlom?

Myslím, že to bylo asi tak před třemi lety. Z kraje jsme nepostupovali na žádné áčkové turnaje a mistrovství, najednou jsme začali porážet konkurenci a dali o sobě vědět.

Užil sis svůj první start na Těšínském poháru?

Nervozita mě netrápila, ale nebylo to úplně podle mých představ, v singlu jsem mohl postoupit z kva-

lifkace do hlavní soutěže. K postupu nebylo daleko, v rozhodujícím třetím setu jsem prohrál 21:18. S partákem z Brna jsme v deblu vyhráli dva zápasy a postoupili do hlavní soutěže. V prvním kole jsme vypadli.

Jaké jsou tvé další plány?

Rád bych se chtěl kvalifikovat na mistrovství Evropy do 17 let a umístit se co nejlépe na mistrovství České republiky. Chtěl bych se začít prosazovat i na mezinárodních turnajích.

(BA)



Matěj Rzeplinski, vycházející hvězda badmintonu v Českém Těšíně.

FOTO | ROMAN BASELIDES

STOLNÍ TENISTA RADIM URBANIEC DLOUHÉ ROKY NEHRÁL. PAUZU VYPLNIL ŘECKOŘÍMSKÝM ZÁPASEM

Jsem Těšíňák, ale moje srdce bije pro Třinec

Je to docela paradox. Třebaže stolní tenista Radim Urbaniec žije v Českém Těšíně, za místní klub, s nímž občas trénuje a kterému fandí, nikdy nehrál.

Jste z Českého Těšína, co vás táhne na turnaj ve stolním tenise v Hrádku?

Je to už taková tradice. Začali sem jezdit kluci z Třince, a když jsem před 14 lety začal hrát, byl jsem tu poprvé. Pak jsem měl dlouhou pauzu, ale teď do Hrádku jezdívám pravidelně. Je to super turnaj, na rozehráni a rozhýbání těla po Novém roce přímo ideální.

Štve vás, že v posledních dobách vás ve finále pravidelně poráží Krzysztof Martynec – nejúspěšnější hráč turnaje?

Ne, to mě neštve. Jeho vítězství jsou zasloužená. Je to prostě pan hráč, jasná jednička i u nás v Třinci. Já mám to štěstí, že ho občas porazím na tréninku, už to je pro mě úspěch. Podářilo se mi to den před turnajem.

Jste z Českého Těšína, odkdy hrajete za sousední Třinec?

V Třinci působím už asi šestou sezónu. Měl jsem kamarády z Těšína, kteří ale hrávali za Třinec. A já jsem se přidal k nim.

Uvažujete o návratu do Českého Těšína?

Prozatím ne, i když nějaká nabídka byla. Já za Český Těšín ani nikdy nenastupoval. Jako kluk jsem začínal v Chotěbuzi, pak jsem dlouhé roky nehrál. Jsem hráčem Třince, akorát vloni jsem byl na hostování v Pstruži. V Třinci jsem spokojený, máme před sebou cíl, kterého chceme dosáhnout. Další věcí je velmi dobré zájemí a kvalitní sparringpartneři. Srdce mi bije pro Třinec, jak se říká. Třinec hraje divizi, Český Těšín o soutěž níž, krajský přebor první třídy.

Jste v kontaktu s českotěšínským oddílem?

Ano. Občas tam chodím na tréninky. A musím říct, že jsem spokojený, také s kluky z Těšína si na tréninku velice dobře zahrají. Dle mého názoru má Český Těšín velmi



Radim Urbaniec je z Českého Těšína, hraje ale za Třinec. FOTO | ROMAN BASELIDES

kvalitní tým, klidně by mohl bojovat o postup do divize.

Zmínil jste se, že jste měl ve stolním tenise dlouhou pauzu. Čím jste ji vyplnil?

Dělal jsem řeckořímský zápas za Třinec. Poté jsem se nějakou dobu flákal a nakonec jsem se na stará kolena vrátil ke stolnímu tenisu. Hraji už čtrnáctým rokem.

ROMAN BASELIDES

Bud' jsem v práci, nebo na hokeji, směje se Drapa

Nehraje závodně za Orlovou, Karvinou, ani za Český Těšín, přesto je opravdovým hokejovým nadšencem. Pracuje jako hasič, je útočníkem Hrádku v BAHL a třineckých Faraonů v SHL. Řeč je o 38letém Milanu Drapovi.

Vloni jste hájil barvy tří celků – nastupoval jste za Hrádek v BAHL a Admirals Český Těšín v SHL. A co ten třetí klub?

Bizoni Český Těšín, působí v Bohumínské amatérské hokejové lize. Letos už za Bizony nehrají. Nejde to skloubit s prací a s rodinou. Zápas v Bohumíně se hrál v pondělky a v pátky, zápasy Beskydské amatérské hokejové ligy v Českém Těšíně jsou na pořadu v úterky a čtvrtky, Slezská hokejová liga v Třinci a v Karvině se hraje v soboty. Dělán 24 hodin v kuse, pak mám dva dny volno. Bud' jsem byl v práci, nebo na hokeji, a to už bylo pro rodinu

příliš. Musel jsem udělat kompromis, abych byl i doma s manželkou a dětmi.

Kolik dětí máte?

Dvě, dvouletého a devítiletého syna. Starší hrál florbal, ale už přestal, má především hudební nadání, zpívá a hraje na akordeon. Mladšímu klukovi určitě dám přičuchnout k hokeji.

Který ze tří týmů, jejichž dres jste oblékal, je vám nejbližší?

Hrádek. Těch pět titulů, ta skvělá parta, ti kluci a všechno kolem. Dobrá parta je i ve Faraonech. Vloni jsme nastupovali pod hlavičkou Admirals Český Těšín, to zdravé jádro zůstalo a nabalili se na ně další kluci. Vloni jsme vyhráli, doufám že i letos uděláme nějaký výsledek.

A co Bizoni, tam už je to uzavřené?

Asi ano, nestíhám.

Ani odskočit si do hospody na jedno?

Na nějaké oslavy byl čas až po sezoně, po titulu. Bud' jsem na hokeji, nebo v práci.

Který je váš oblíbený tým, případně oblíbený hráč?

U nás samozřejmě třinečtí Oceláři, v NHL bylo mému srdci nejbližší Chicago. A hráč? Není z Chicago, je to Ovečkin – díky své střele a pílí na ledě.

Na dresu nosíte číslo 53. Má pro vás nějaký hlubší význam?

Je to datum mého narození 5. 3. Měl jsem ho vždycky.



Hokej je pro Milana Drapu největším koníčkem.

FOTO | ROMAN BASELIDES



Basketbalisté Slavoje zvýšili náskok



Basketbalisté Slavoje jsou na špičce Severomoravské ligy.

FOTO | ARCHIV ODDÍLU

SNAKES OSTRAVA – SLAVOJ ČESKÝ TĚŠÍN 79:80

Šlo o přímý souboj o průběžné vedení v soutěži, neboť oba celky v letošní sezoně dosud pouze jedenkrát okusily hořkost porážky. Těšíňáci nastoupili ve značně prořídle sestavě, jen se sedmi hráči v poli a trenérem Kuboszkem, který byl připraven naskočit do hry.

Utkání se i přesto nevyvíjelo pro hosty vůbec špatně. Favoritovi soupeře, tedy domácím, kteří loni deklasovali Slavoj rozdílem třídy, se během zápasu nepodařilo vybudovat si výraznější náskok. Za unaveného Kubienie, jemuž už v průběhu první půle hrozilo vyfaulování, naskočil do utkání nováček v týmu Ďurovič, který se soutěžním basketbalem

teprve začíná. Nabídnuté šance se ale nezalekl, proměnil obě své střely a svou mohutnou postavou v zónově obraně byl postrachem pro útočnou nájezdy domácích.

Slavoj usiluje o celkové prvenství

Byli to naopak hostující hráči, kteří po změně stran začali postupem

času otáčet skóre ve svůj prospěch. Ani jim se ale utkání nepodařilo rozhodnout. Čtvrtá osobní chyba byla, kromě Kubienie, odpískána též Domajerovi, který poprvé plnil roli kapitána, a výborně ten den střelecky disponovanému Grzegorzovi Siwému, který nastoupil po zranění.

Dvě minuty před koncem se hráči Snakes proměněným trojbodovým pokusem znovu ujali vedení a zdálo se, že už je ze svých rukou nepustí. Hosté byli jiného názoru. Leszek Siwy proměnil oba nařízené trestné hody a k tomu i důležitou střelu z pole. Vítězství pak pečtil odvážný průnikem Hajduk, domácí již jen stačili korigovat konečné skóre dvěma proměněnými šestkami.

Vydřeným vítězstvím na horké půdě se Slavoj bodově odpoutal v čele Severomoravské ligy a žije svůj sen poprvé v historii celkově ovládnout soutěž.

Č. TĚŠÍN: G. Siwy 22, L. Siwy 20, Hajduk 14, Domajer 8, Kubien 6, Holisz 6, Ďurovič 4. Poločas: 41:43. (MJ)

Šachisté Slavoje se rozešli smírně s Turnovem

Extraligoví šachisté Slavoje Český Těšín vyválčili proti Turnovu první bod v nejvyšší soutěži. V premiéře prohráli s týmem Siesta Solution Uni- chess B, poté podlehl Lysé nad Labem.

SLAVOJ ČESKÝ TĚŠÍN – PARDUBICE 1,5:6,5

Pardubice mají velmi silný tým, který myslí na nejvyšší příčky tabulky. Do Těšína přijeli s osmi velmistry, a to s takovými hvězdami jako S. Movsesian, vítěz šachové olympiády v barvách Arménie, silný Rus Alekseenko, naši olympionici Hráček, Štoček a mistr Slovenska Repka.

Jednoznačný výsledek je pro domácí až příliš krutý, utkání bylo mnohem zajímavější, než se na první pohled zdá.

Jako první zaznamenal cennou remízu Kawulok s Neumanem, střední hra přešla do dámské koncovky, kde pokusy hry na výhru většinou končí věčným šachem. O chvíli poz-

ději se dohodli na remíze Wiewióra s Repkou v pozici, ve které se nevyměnil ani jeden pěšec a pozice byla zcela zablokována. Petr proti Gibiecovi vsadil všechny síly na útok proti králi, Gibiec statečně odolával, ale jedna nepřesnost jej stála partii. V partii na první šachovnici získal Molenda dva pěšce proti Movsesianovi, ale jeho král nebyl zcela bezpečný, a přestože pozice byla obranyschopná, vyžadovala přesnost, což byl v časové tísní nad lidský úkol. Straka a Hollan čelili černými figurami ratingově silnějším hráčům, ale soustředěnému tlaku se neubránili.

Nejdramatičtější partie zápasu se hrála na 4. šachovnici. Štoček vytvářel neustálý tlak na pevné postavení pozice Langnera, asi po pěti hodinách manévrování pozici otevřel, černý byl skvěle na tuto situaci připraven, přešel do protiútku, ve kterém mohl získat převahu, unaven vyčerpávající obranou zvolil plán útoku proti králi, kterého bílý

ubránil a následně proměnil pěšce v dámu a zvítězil.

TURNOV – SLAVOJ ČESKÝ TĚŠÍN 4:4

Turnov je velmi silné družstvo, za které na první šachovnici nastoupil slovenský reprezentant Ftáčnik, získal před 36 lety pro Československo stříbrnou medaili na olympiádě v Luzernu. Molenda se bránil královskou indickou, bílý se dopustil ve střední hře nenápadné nepřesnosti, černý získal drahocenný čas a následnou obětí figury dostal soupeřova krále pod těžký útok a bílý se musel vzdát, jelikož nezabránil matu nebo velkým materiálním ztrátám.

V teoretickém souboji Šimáček – Mroziak, oba hráči hráli přesně až do vyrovnané koncovky se spravedlivou remízou. Piesikovi proti Vykoukovi se partie bílými figurami již od zahájení nevydařila a marně bojoval o vyrovnání. Nejzajímavější partii měl opět Langner černými proti Krausovi. Po

zahájení vznikla velmi ostrá pozice, která přešla do koncovky, kde měl bílý jezdce za 4 pěšce a chvílemi se zdálo, že pěšcová lavina našeho hráče může nadělat soupeři starosti, ale ten přesnou hrou partii dotáhl k remíze. V partiích Mrázek – Vlasák a Studnička – Hollan po celou dobu nebyla narušena rovnováha, a tak skončily remízou.

Bylo to 3:3 a v partii Miturová – Sodoma měli hráči rošády na opačných křídlech, na šachovnici zůstali nestejní střelci a těžké figury, bylo těžké odhadnout, který král je více zranitelný. Navíc domácí hráčka od 20. tahu bojovala s nedostatkem času, ale nakonec našla správně nejslabší místo v pozici černého a pěkně zvítězila.

Straka bránil věžovou koncovku s pěšcem méně proti GM Cyborowskiemu z Polska, ale ten převahu uplatnil bezchybně. I tak konečná remíza udělala českotěšínským šachistům radost. Doufají, že ne na posledy. (VM)

TĚŠÍNSKÉ LISTY

Periodický tisk územního samosprávného celku

Vydává: Město Český Těšín, nám. ČSA 1/1, 737 01 Český Těšín, IČO 00297437 | Šéfredaktorka: Mgr. Dorota Havlíková

Redakční rada: Mgr. Gabriela Hřebačková, Ing. Vít Slováček, Bc. Tomáš Pavelek | Evidenční číslo: MK ČR E 17299.

Příspěvky, inzerce: czernekova@tesin.cz | Grafická úprava: David Styčka | Tisk: SAMAB PRESS GROUP, a. s.

Redakce si vyhrazuje právo na úpravu či případné krácení příspěvků. | Vydavatel si vyhrazuje právo publikované materiály zveřejnit též na internetu.

Reklamační roznos Těšínských listů do schránek: 606 688 612. Nevyžádané rukopisy a fotografie se nevracejí.

Těšínské listy jsou dostupné také ve formátu PDF na stránkách www.tesin.cz

Kulturní a společenské středisko „Střelnice“

5. 3., úterý, 18.00, KaSS „Střelnice“

ZAKONČENÍ MASOPUSTU POCHOVÁNÍ BASY / POGRZEB BASÓW

Hudba, tanec, zábava a gorolské tradice na Těšínsku. Na pochování basy zveme všechny, kteří se chtějí rozloučit s masopustem se vši parádou. Plesová sezona na Těšínském Slezsku tradičně končí pochováním basy.

PROGRAM

18.00 - mše v kostele Marie Magdaleny v Těšíně

19.30 - zahájení večera v „Střelnici“

00.00 - vynesení basy a obřad pochování

Večerem provází prof. Karol Daniel Kadłubiec a Łucja Dusek Francuz. Po celý večer hrají gorolské kapely.

Vstupenky v ceně 500 Kč lze zakoupit v předprodeji na pokladně nebo online na kassct.cz

CESTOPIS – 14. 3., čtvrtek, 18.00, Jazzklub na Střelnici

SEBASTIAN PRAX: CESTA DO HIMALÁJSKÉ DIVOČINY

Nečekejte výpravu po turistických značkách. Bude to o spontánním jednání, o přežívání v divočině, o lidských příbězích, o hipicích a filozofii hinduismu, o józe, meditaci a hledání cesty do svého nitra.

24. 3., neděle, 19.00, KaSS „Střelnice“

NA STOJÁKA

Vstupné: předprodej 280 Kč, na místě: 350 Kč. Na Střelnici se bude pálit ostrými! Stand up comedy show Na Stojáka, nabito budou mít Lukáš Pavlásek, Karel Hynek, Daniel Čech a Arnošt Frauenberg. Není vhodné pro osoby mladší 15 let. Vstupenky lze zakoupit v předprodeji na pokladně nebo online na www.kassct.cz

POHÁDKOVÁ NEDĚLE 24. 3., neděle, 15.00, KaSS „Střelnice“

ČTYŘLÍSTEK A TALISMAN MOCI

Vstupné: 60 Kč. Báječný Čtyřlístek k vám zavítá se zbrusu novým a napínavým dobrodružstvím. Představení je uváděno v nastudování Divadla D5.

30. 3., sobota 9.00 – 13.00, KaSS „Střelnice“

JARNÍ PRŮVAN V ŠATNÍKU

Vstupné: zdarma, poplatek pro prodejce 50 Kč/100Kč

Oblečení, které vám zevšednělo, může být pro jiné chybějícím kusem v šatníku. Rezervace prodejního místa online na www.kassct.cz

KONCERTY V JAZZKLABU

8. 3. * 20.00 - FORMACE JAZZ Q / 15. 3. * 20.00 - TĚŠÍNSKÉ HITY

Z KAZETÁKU / 16. 3. * 20.00 - THOM ARTWAY / 22. 3. * 20.00 - DRUHÁ NÁHODA A HOSTÉ / 29. 3. * 20.00 - JIŘÍ SCHELINGER REVIVAL OSTRAVA

31.03., * 17.00, KaSS „Střelnice“

TĚŠÍNSKÁ TANČÍRNA

ZÁJEZDOVÉ DIVADLO

24. 2. - zájezd do Ostravy na operu **Tajemství**. Odjezd v 15 hodin ze stanoviště ČSAD Českém Těšíně. Dva znepřátelené rody ve Smetanově operním pokladu.

PĚVECKÝ SBOR SLEZAN

PS Slezan s potěšením oznamuje, že organizační problémy s řízením sboru se podařilo úspěšně vyřešit. Sbor získal sbormistryni Kamilu Kurníkovou, která přes své mládí má nejen potřebnou erudici, ale i dostatek zkušeností s prací se smíšeným pěveckým sborem. Pod jejím vedením už v prosinci 2018 realizoval PS Slezan pět úspěšných předvánočních vystoupení.

PROGRAM TĚŠÍNSKÉHO DIVADLA

Česká scéna

Sobota 23. února od 17.30 - GAZDINA ROBA

Neděle 24. února od 17.30 - GAZDINA ROBA

Polská scéna

Sobota 16. února od 17.30 - MAYDAY

Úterý 19. února od 19.00 - AMFITRION

Rezervace míst na www.tdivadlo.cz nebo e-mailem: obchod@tdivadlo.cz

Bezprizorní očima našich dětí

Lidé bez domova jsou tématem mnohých diskusí a různých názorů včetně návrhů na řešení této jejich životní situace. Přesto žijí mezi námi a stali se součástí naší společnosti, i oni mají svůj vlastní životní příběh s okolnostmi, které je přivedly na životní cestu, ve které chybí domov. Kampaň Slezské diakonie si klade za cíl představit lidi bez domova prostřednictvím fotografií autorky Haliny Sikory, které překreslili žáci ze ZUŠ Pavla Kalety Český Těšín. Mladí lidé bývají velmi často nezataženi předsudky a jsou to oni, kteří budou tvůrci budoucnosti.

Slezská diakonie srdečně zve všechny na výstavu znázorňující jedinečný příběh lidí bez domova, kdy se nabízí možnost porozumět jejich životní situaci, ale také smy-



slu sociální služby Slezské diakonie BETHEL Český Těšín, terénní program. Až do konce února výstava probíhá v Diakonickém a vzdělávacím centru Vladislava Santariuse.

Otevírací doba a adresa zde: <http://www.slezskadiakonie.cz/dvc>.

LENKA WASZUTOVÁ

FOTO | HALINA SIKORA

Vítání občánků – jste srdečně zváni



Srdečně zveme a zároveň informujeme rodiče nově narozených dětí, aby se přihlásili na Vítání občánků, která se budou konat v roce 2019 ještě v následujících termínech: 23. 2., 30. 3., 27. 4., 25. 5., 22. 6., 21. 9., 26. 10., 23. 11. 2019. Dítě musí mít trvalý pobyt na území města Český Těšín a věk do 1 roku.

Přihlásit se můžete:

- osobně: odbor školství a kultury Města Český Těšín, detašované

pracoviště, ul. Štefánikova 18/25, přízemí, kancelář č. 104,

- telefonicky: 737 225 999, 553 035 302,

- e-mailem: loseova@tesin.cz.

Přihlášku naleznete na webových stránkách města Český Těšín:

záložka Občané > Jubilanti a vítání občánků > Vítání občánků > Přihláška

ALICE LOSEOVÁ, REFERENT KULTURY

FOTO | ARCHIV



Koncert pro seniory

Nad'a Urbánková

Město Český Těšín srdečně zve seniory, kteří dovršili věku 65 let a jsou občany s trvalým pobytem na území města Český Těšín, na koncert Nadi Urbánkové a Luboše Javůrka

v úterý, 12. 3. 2019 v kině Central ve 14:00 a v 16:00 hod.

Volné vstupenky Vám budou vydány na odboru školství a kultury Města Český Těšín, detašované pracoviště, ul. Štefánikova 18/25, přízemí, kancelář č. 103, 104, a to ve dnech: 4. 3., 6. 3. a 11. 3.

Blíží informace: Bc. Alice Loseová, tel.: 553 035 302, e-mail: loseova@tesin.cz
mgr. Barbara Lisztwanová, tel.: 553 035 312, e-mail: lisztwanova@tesin.cz

Změna programu vyhrazena.

Městský úřad Český Těšín | Naměstí Čs. 1/1 | 737 01 Český Těšín | Odbor školství a kultury
pracoviště Štefánikova 18/25 | tel.: +420 553 035 302 | e-mail: epodstatna@tesin.cz | www.tesin.cz

ČESKÝ TĚŠÍN

Divadelní společnost Háta uvádí komedii

ZAMILOVANÝ SUKNICKÁŘ

MICHAEL PARKER
HRAJÍ: LUKÁŠ VACULÍK, ADELA GONDŮKOVÁ, MARTIN ZOUNAR
ALŽBĚTA STÁNKOVÁ, FILIP TOMŠA, MAHLENA BOČANOVÁ
VIKTOR LMR, VERONIKA JENKOVÁ, PAVEL NEČAS, OLGA ŽELENSKÁ
ZBYŠEK PANTUČEK, PAVLA VOJÁČKOVÁ, KRISTÝNA KOČIÁNOVÁ
HANA KUŠNĚROVÁ, RADKA PAVLOVČINOVÁ

Překlad: Pavel Dominik
Režie: Roman Šulc
Výprava: Zbyněk Šimčíšin
Kostýmy: Zuzana Straková

19:00 Těšínské divadlo

2.4.ČESKÝ TĚŠÍN

PŘEDPRODEJ - ČESKÝ TĚŠÍN - Invia.cz, Havlíčkova 180/1 a dále v sítí www.ticketart.cz, www.ticketevent.cz

PRŮKAZ ENERGETICKÉ NÁROČNOSTI BUDOVY

- Odborné posudky pro Nová Zelená Úsporám
- Výpočty tepelných ztrát
- Měření, kontrola a vyhodnocení účinnosti kotlů a klimatizací



STAVEBNÍ PROJEKTY

- Stavební projekty (domy, garáže, přístřešky, vestavby)
- Vyřizování stavebních formalit (stavební povolení, ohláška)

EMTEST spol. s r.o. 558 731 080, 558 712 129, 608 368 378
Kancelář: Hrabinská 1951/50c, Český Těšín
e-mail: emtest@emtest.eu
www.emtest.eu

Fyzio Makajová

Nová fyzioterapeutická praxe

Kde? Přízemí víceúčelové budovy na ul. Jablunkovská 851/40 (bývalé ČSAD)

Kdy? Od 4. 3. 2019

Kdo? Fyzioterapeut: Mgr. Dagmar Makajová

Poskytují služby:

- při inkontinenci močové u žen
- u některých poruch funkční ženské sterility metodou Ludmily Mojžíšové
- při bolestech zad a kloubů
- u poúrazových stavů
- u neurologických onemocnění

Objednávky:
Osobně nebo na tel.: +420 776 287 058
e-mail: info@fyzio-makajova.cz
www.fyzio-makajova.cz

AKCE: BŘEZEN - TEJPOVÁNÍ - 50%



AUTOSKLO

TŘINEC

TRADICE OD ROKU 1991

VÝMĚNA VEŠKERÝCH AUTOSKEL I Z POJIŠTĚNÍ NA OSOBNÍ A NÁKLADNÍ VOZIDLA, AUTOBUSY A SPECIÁLNÍ STROJE

TÓNOVÁNÍ AUTOSKEL BEZ DEMONTÁŽE

ČIŠTĚNÍ KLIMATIZACÍ A INTERIÉRU VOZIDEL NEJÚČINNĚJŠÍ METODOU OZÓNEM

EXPRESNÍ VÝMĚNA AUTOSKLA

☎ 558 330 005 ☎ +420 603 261 195
info@autosklotrinec.cz
facebook.com/autosklotrinec
www.autosklotrinec.cz

Frydecká 64, Třinec NAJDETE NÁS vedle bývalé čerpací stanice AGIP (nyní MOL) kousek od restaurace Napoleon

JSME TADY PRO VÁS JIŽ 25 LET
GARANCE KVALITY A VAŠÍ SPOKOJENOSTI

Udělej si havaj!


starstrinec.cz


Krytý bazén
Sauna
Restaurace
Sportovní hala

stars

SPRÁVA TĚLOVÝCHOVNÍCH A REKREAČNÍCH SLUŽEB MĚSTA TĚŠÍN

mojeplazma

Více informací o tom, jak darovat krevní plazmu najdete na:

WWW.MOJEPLAZMA.CZ

DAROVAT KREVŇÍ PLAZMU ZNAMENÁ ZACHRÁNIT LIDSKÝ ŽIVOT

Transfúze krve či jejích složek je zapotřebí nejen při úrazech a operacích, ale také při léčbě závažných onemocnění jako je leukémie, krvácivé poruchy nebo onemocnění jater či ledvin. Krevní plazma totiž slouží jako výchozí surovina pro výrobu celé řady léků zachraňujících lidské životy, které jiným způsobem vyrobit nelze. Jejich spotřeba navíc každým rokem stoupá a dnes jsou tisíce nemocných lidí závislých na vaší pomoci. Plazma tvoří něco málo přes polovinu lidské krve a sama je z 90 % tvořena vodou. Proteiny v plazmě léčí šokové stavy, popáleniny, primární imunitní nedostatečnost, poruchy srážlivosti krve a mnoho dalších vážných nemocí.

Bezpečný a efektivní odběr lidské krevní plazmy k dalšímu zpracování (frakcionaci) provádí společnost UNICAPlasma Morava – Moje plazma.

Rozhodli jste se darovat krevní plazmu?

Každý dárců prochází před darováním plazmy základním vyšetřením, při kterém se mu měří krevní tlak, tep a tělesná teplota. Před prvním darováním je vyšetření důkladnější.

Vaše krevní plazma může pomáhat až po druhém odběru

Až po opakovaném negativním vyšetření, tedy při druhém odběru, při kterém se také ve vzorku neprokáží viry, putuje vaše plazma do frakcionačního závodu. Je tedy třeba provést minimálně dva odběry plazmy od jednoho dárce, aby bylo možné vyloučit možnou nákazu a postoupit plazmu k dalšímu zpracování.

Benefity darování krevní plazmy

Můžete také využít možnosti kompenzace svých nákladů spojených s darováním (ve výši až 600 Kč* za odběr). V našem centru je také možné darovat krevní plazmu bezpříspěvkově. Uplatnit zákonné benefity v podobě uvolnění ze zaměstnání s náhradou mzdy a snížení daňového základu o 3 000 Kč za každý úspěšný odběr.

Po odběru můžete odpočívat v příjemném prostředí s dobrou knihou, časopisem, připojení k WiFi je pro dárce bezplatné. Zdarma máte k dispozici i drobné občerstvení.

POBOČKA ČESKÝ TĚŠÍN

MojePlazma
Nádražní 41
737 01 Český Těšín
tel.: 558 871 001
tesin@mojeplazma.cz

POBOČKA OSTRAVA

MojePlazma
Horní 266/73
700 30 Ostrava
tel.: 592 750 440
darovat@mojeplazma.cz

*Za předpokladu pravidelného dárcovství v intervalu 1 krát za 14 dní. Dle ustanovení §32 odst. 2 zákona 373/2011 Sb. o specifických zdravotních službách, podle kterého za krev odebranou pro výrobu krevních derivátů a pro použití u člověka podle jiných právních předpisů a za její odběr nevzniká osobě, které byla krev odebrána, nárok na finanční ani jinou úhradu, s výjimkou účelné, hospodárné a prokazatelně vynaložených výdajů spojených s odběrem její krve, o které tato osoba požádá, a to celkem do maximální výše 5 % minimální mzdy.

INTERVIEW TĚŠÍNSKÝCH LISTŮ, 1. ČÁST

Moji předkové jsou z Haliče, Sedmihradska a Těšínska

Zveřejňujeme první část rozsáhlého rozhovoru s klavírní virtuoskou Boženou Steinerovou. Pozoruhodná kariéra rodačky z Českého Těšína se odehrála především v zahraničí, koncertovala a hru na klavír vyučovala na všech kontinentech. V roce 1994 se vrátila do vlasti.

Jaké jsou vaše genealogické kořeny?

Žel, lituji, že jsem s mými rodiči nezkoumala náš rodokmen, a navíc značnou část naší rodiny pro její židovský původ vyvraždili hitlerovci, takže moje znalosti rodu nejsou úplné.

Můj tatínek, JUDr. Ervin Steiner, se narodil v Třinci v roce 1909. Jeho otec, Adolf Steiner, můj slezský dědeček, přišel do Třince z Tarnowa, města ve východním Polsku, v Třinci vlastnil obchod s textilem. Tatínkova maminka, moje slezská babička, pocházela z Horní Suché.

Moje maminka se narodila jako Magda Gluck v roce 1911 v Oradea. Město historického Sedmihradska dnes leží v transylvánské části Rumunska, žije v něm přibližně třicet procent občanů maďarské národnosti a tu měla také maminka. Otec mé maminky, můj maďarský dědeček, měl v Oradea krejčovský salon.

Jak je vidět, moje rodina byla národnostním vějířem Haliče, Sedmihradska a Těšínského Slezska.

Tatínek vystudoval v Praze a pracoval v Třinci jako advokát. V roce 1938 úprkem do Rumunska unikl transportu židů do Osvětimi a zachránil si život.

V emigraci vyučoval hru na housle a v roce 1944 se čistou náhodou seznámil s mojí maminkou, která vyučovala hru na klavír. V rumunské Craiově se 2. března 1944 vzali. Manželství to pro tatínka bylo první a pro maminku druhé. Její první manžel byl výtvarný umělec, tvořil nádhernou keramiku.

Kolik členů vaší sedmihradské rodiny holocaust nepřežilo?

Úplně přesně to nevím, ale na jména nejbližších si vzpomenu.

Rodiče mé maminky, Leopold Gluck a jeho manželka Erzebet Gluck, byli zavřeni do židovského ghetta v rumunském městě Oradea. Den transportu svých rodičů do Osvětimi se maminka nikdy nedomyslela, ani den zplynování. U starších lidí již neprobíhala selekce a v Brzezině šli rovnou do plynových komor. Všechny maminičky sestřence a bratrance stihl shodný osud.



Božena Steinerová s rodiči.

FOTO | ARCHIV BOŽENY STEINEROVÉ



Božena Steinerová.

FOTO | IVANA HANÁKOVÁ

Jistě porozumíte mému rozrušení, když mě Pražský koncert v roce 1976 poslal do Oradea, abych tam s filharmonii provedla Čajkovského klavírní koncert b moll.

A kdo z nejbližší rodiny holocaust přežil či nepřežil u nás?

Zachránila se pouze jedna teta. Druhá sestra mého tatínka, Markéta Glaserová, byla vězněna v Terezíně, odkud ji transportovali do Osvětimi, kde o něco dříve vyhasly životy jejích nejbližších – manžela Richarda Glasera a jediného syna Petra, měl pouhých 14 let. Oba byli zavražděni, pokud si pamatuji, 8. března 1942.

Holocaust z rodiny přežila pouze teta, narozená v Třinci 16. září 1907. Vyhlazení postihlo rovněž matku a těhotnou sestru bratrance mého tatínka – Arnošta Steinerja. Promiňte, toto téma je pro mne emotivně velmi náročné, takže o něm nerada hovořím. Trpím posttraumatickým syndromem dětí druhé generace rodičů přeživších holocaust.

Sedmdesát let starému otci mého přítele bestie jménem Stefan Rojko v Malé pevnosti Terezín nařídila vyšplhat na strom a na něm zakokhat a pak ho Oberscharführer se stromu jako kohouta sestřelil. Ano, i to je člověk, a já se do konce života zabývám fenoménem, kam až někteří lidé mohou klesnout.

Obraz vyhlazení značné části mých předků a členů nejbližší rodiny mám pořád před sebou, a když vidím, co se dnes ve světě děje, musím hořce poznamenat, že lidé se z historie příliš nepoučili.

Kdo z vaší rodiny proti německému fašismu bojoval se zbraní v ruce?

Arnošt Steiner, o šest let mladší bratranec mého tatínka, v řadách 1. československého armádního

sboru pod velením Ludvíka Svobody prošel nejkravějšími bitvami, od Sokolova přes Kyjev, Bílou Cerekev, Žaškov a Duklu. Na Dukle se jako velitel kulometné rotý podílel na dobytí dvou strategických kót. Jako zázrakem nezraněný prodělal celou kalvárii z Buzuluku až do Prahy. Obdržel sedm Čs. válečných křížů 1939. Ludvík Svoboda o něm napsal: „Můžete mi věřit, že jsem ve dvou válkách viděl mnoho, ale málokdy činy podobné Steinerovým.“ Arnošt Steiner je čestným občanem města Třince. Ve Svobodově armádě bojoval rovněž jeho otec, bratr mého dědečka – Jakub Steiner.

Jak se vaši rodiče dostali z rumunského Sedmihradska do Těšínského Slezska?

Přijeli sem po válce strastiplným putováním ve špinavých vagónech pro přepravu dobytka. Cestou se zdrželi v Oradea. Maminka v rodném městě hledala své rodiče a další příbuzné, žel, nenašla je, žádný člen její rodiny válku nepřežil, všichni zahynuli v Osvětimi.

Rodiče zprvu žili v Třinci, z tatínkova rodného města se přestěhovali do Českého Těšína a já jsem se tam 14. ledna 1947 narodila. Otec pracoval jako advokát a v orchestru Těšínského divadla hrál na housle. Maminka nebyla zaměstnána, neznala jediné české slovo.

Dělnický Třinec mám zakódovaný v podvědomí. Vzpomínám si na časté cesty s rodiči za babičkou a dědečkem. Rudý žár železáren, sálající oheň při odpichu tavby z vysokých pecí ve mně vyvolával dramatické pocity, ptala jsem se sama sebe, jak těžké musí pro člověka v tomto prostředí pracovat. Je to už dávno, ale v mé paměti zůstalo vše, co jsem v dětství prožila, trvale zařazené, mnohé z toho formovalo moji životní orientaci.

Kde jste v Českém Těšíně bydleli?

Na dnešní Hlavní třídě, tehdy Stalinově, v budově pozdějšího muzea. Patricijský dům vlastnil pan Meyer. Na detaily života tam si nepamatuji, ale rodiče hovořili o obtížném vytápění obrovských pokojů a nesnadném čištění parket v tak velkém bytě. Podle vzpomínek rodičů byt to byl neútulný, na rozdíl od nového bytu na Náměstí československé armády číslo 6, kam se rodiče přestěhovali.

Rodnou řeč mé maminky byla maďarština, ale maminka vlastní mateřštinou se mnou nemluvila, chtěla, ať mluvím správně česky.

Jak dlouho rodiče žili, kdy zemřeli, kde jsou pohřbeni?

Maminka zemřela 25. října 1991 v Německu, v Kolíně nad Rýnem. Pochovala jsem ji na anonymním hřbitově, je podobný našim rozptylovým loučkám. Tatínek maminku na věčnost o deset měsíců předešel, zemřel 8. ledna 1991 v Praze, jeho prach byl rovněž rozptýlen. Rodiče byli v závěru života vážně nemocní, do jejich posledního dechu jsem se o ně starala. Dlouhá koncertní pauza poznamenala a zkrátila moji uměleckou kariéru. Ale nelituji toho, udělala bych to znovu.

IVO HAVLÍK